Opłata pocztowa niszczona ryczałtem.
NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראַשען | היינט 8 זייטען.

פּאָלקסבלאַט

Nr. 296/1591 | Łódź, Czwartek 20 grudnia 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג ז׳ טבת תרפ״ט | Nr. 296/1591
Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פּיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

400 טויזענד גריפּע-קראַנקע.

די אונגעהויערע עפּידעמיע אין אמעריקא.

וואשינגטאָן, 19 (א. ו.) אין די פעראיינינגטע שטאַטען פערשפרייט זיך אויף א שרעקליכען אופן די גריפע-עפּידעמיע. אין גאנץ אמעריקא זענען פערהאַן 400 טויזענד גריפע-קראַנקע. בלויז אין טשיקאַגאָ זענען פערהאַן 100 טויזענד קראַנקע אויף גריפּע.

נעכטיגע זיצונג פון סענאט.

סענאַט-מאַרשאַלעק שטימט געגען דעם רעגירונגס-בלאָק.

וואַרשאַ, 19. (טעלעפאָניש) היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון סענאַט. ביים בעטראַכטען דאָס געזעץ וועגען די פּאַכטערס אויף די קרעסען, איז פאַרגעקומען אַ שטורמישע דיסקוסיע, ווי בעוואוסט האָט דער סיים מיט די שטימען פון די לינקע אַפּגעוואָרפען די יודען-בעגרענצונגען, וועלכע זענען געווען אינ׳ם פּראָיעקט, אויף דער היינטיגער זיצונג פון סענאַט האָבען די לינקע און נאַציאָנאַלע מינדערהייטען פאָרגעלעגט אַנצונעהמען דאָס געזעץ אין דער רעדאַקציע פון סיים. די מערהייט פון דער סענאַט-קאָמיסיע האָט אָבער אין איהם אַריינגעפיהרט פערשידענע ענדערונגען. דער פאָרשלאַג פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען האָט בעקומען 37 שטימען פאַר און 37 געגען און וואָלט געווען אַדורכגעפאַלען, ווען נישט די שטימע פון סענאַט-מאַרשאַלעק שימאַנסקי, וועלכע האָט דעצידירט נע ען די שטימען פון רעגירונגס-בלאָק. פאַר דעם פאַרשלאַג פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אַ זיי-אַרום איז דער געזעץ וועגען די ערד-פּאַכטערס אויף די קרעסען אָנגענומען געוואָרען אין דער רעַדאַקציע פון סיים. ד. ה. אָהן די יודען-בעגרענצונגען

—:O:—

רעדע פון בילדונגס-מיניסטער שוויטאַלסקי

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער ביודזשעט-קאָמיסיע.

וואַרשא, 19. (טעלעפאָניש פון אונזער סייםקאָרעספּאָנדענט).

אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער ביודזשעט-קאָמיסיע איז ווייטער דיסקוטירט געוואָרען דער ביודזשעט פון בילדונגס-מיניסטעריום.

בילדונגס-מיניסטער ד״ר שוויטאַלסקי האָט גענומען אַ וואָרט און צוו. אַנדר. געזאָגט, אַז וואָס שייך די אוקראַינער איז ער פאַר צוויי-שפּראַכיגע שולען פאַר די אוקראַינער, ער איז אָבער אַ געגנער פון ספּעציעלע שולען פאַר די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען ענטפערענדיג דעם דעפּ. גרינבוים בעט דער מיניסטער איהם צוצושטעלען אַלע פאַקטען פון שיקאַנען, וועלכע וועלען דורך איהם אויסגעראָט ווערען.

דאַן טרעט די קאָמיסיע צו צו בעטראַכטען דעם ביודזשעט פון האַנדעלס-מיניסטעריום. דעפּ. וואראַנסקי (ב. ב.) זאָגט, אַז הגם דער האַנדעלס-בילאַנס האָט זיך פערבעסערט איז אָבער די קאָניוקטור נישט קיין פעסטע. די הויפּט-מניעה איז די שטייערען, דער פערמעגען-שטייער איז גאָר אַ נײַאַגרער פאָרם פון הכנסה-שטייער, די רעגירונג דאַרף אויך אָפּשטעלען דעם עטאַטיזם.

דעפּ. ראָזמאַרין מיינט אָן, אַז ס׳איז שוין צייט צו רעגולירען דעם האַנדעלס-בילאַנס, ענדערען דעם אומזאַץ-שטייער, די רעגירונג זאָל זיך נישט פערנעהמען מיט אַפּראָוויזאַציע, מ׳זאָל פאָרלויפיג נישט מעכאַניזירען די בעקערייען א.ד.ג.

די מוראַדיגע שרפה אין בערלין.

בערלין, 19 (ספּ. טעל.) וועגען דער מוראַדיגער שרפה אין בערלין טיילט מען מיט פאָלגענדע פּרטים: די שרפה איז געווען די גרעסטע, וועלכע איז פאָרגעקומען אין בערלין זייט די לעצטע עטליכע צעהנדליג יאָהר. די צאָהל פערוואונדעטע דערגרייכט 50 פּערזאָן. ס׳איז אָבער נישט אויסגעשלאָסען, אַז עטליכע אַרבייטער זענען אין דער פאַבריק איינגעגנצען פערברענט געוואָרען.

דער אויפרייס איז פאָרגעקומען אין דער פאַבריק פון ראַדיאָ-אַפּאַראַטען, אין דער אָפּטיילונג פון צעלאָלאָיד-פּ־עפּאַראַטען. דער שרעקליכער אויפרייס איז פאָרגעקומען 3 אַ זייגער נאָכמיטאָג, באַלד האָבען זיך דערהערט שרעקליכע פערצווייפלונגס-געשרייען, פיל מענער און פרויען זענען אין ברענענדע מלבושים אַרויסגעשפרונגען פון די פענסטער. דאָס פייער האָט באַלד אַרומגעכאַפּט די טרעפּען און די ווענדע און דער וועג צום אַרויסגאַנג איז געוואָרען אָפּגעשניטען. 50 מענשען זענען אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל. נישט קוקענדיג אויף דער גרויסער אַקציע פון די פייערלעשער איז דער גאַנצער בנין אָפּגעברענט געוואָרען. די שרפה איז ענטשטאַנען צוליב דער אונפאָרזיכטיגקייט פון אַ אַרבייטערין. וועלכע איז צו נאָהענט צוגעגאַנגען מיט אַ גאַז-לאָמפּ צו די צעלאָלאָיד-פּרעפּאַראַטען.

—:§:—

צאָהלט נישט איבער!

פערגעסט נישט, אַז די פּערפומעריע

S. BUCHWAJC, Łódź, Piotrkowska 22,

TELEF. 31-43

איז געוועזען און בלייבט ביליג.

דאָרט בעקומט איהר צו שפּאָט-ביליגע פרייזען פּערפומען, זייפען, פּודער, אינ- און אויסלענדישע.

בעמערקונג: יעדער קויפער בעקומט גראַטיס 1 פלאַקאָן אָריגינעלען פּערפום און 1 טובקע קרעם „FASCYNATA".

פאָלקס-אוניווערזיטעט ביי דער קולטור-ליגע אָפּט. לאָדז

שבת, דעם 22-טען ה. ח., 10 אינדערפרי קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע-זאַל

אַ גרויסער וואָרט-קאָנצערט

פון דער נייעסטער יודישער ליטעראַטור, אויסגעפיהרט דורך דעם קינסטלער-רעציטאַטאָר

הערץ גראָסבאַרט

פּראָגראַם: איינלייטונגס-וואָרט פון י. ליכטענשטיין, רעציטאַציעס פון פּרץ, שלום-עליכם, נאַדיר און קולבאַק. — בילעטען צום פרייז פון 75 גר. און 1.50 אין פילהאַרמ.-קאַסע

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אונזער הייסגעליבטער זוהן, ברודער און קוזין נ. ע.

אהרן מרדכי קאַלניעזש

איז בליהענדען עלטער פון 23 יאָהר.

די לוי׳ קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, 2 אַ זייגער בייטאָג פון פּאָזנאַנסקי׳ס שפּיטאָל, וועגען וואָס עס טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

3222

DYREKCJA

Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Sp. Akc.

(Elektrownia Łódzka)

zawiadamia PP. Odbiorców prądu, iż **w wigilję Bożego Narodzenia, to jest dnia 24 grudnia r. b., kasa i biura elektrowni będą nieczynne.** 1478

פרייז 2 זל. שנעל און רעעל! פרייז 2 זל.

רעכטס-קאָנסולטענטען-ביוראָ

„פּאָראַדאַ"-„PORADA",

10 פּיעטריקאָווער 10

אונטער דער לייטונג פון אַ לאַנגיעהריגען און רוטינירטען נעריכטס-סעקרעטאַר. שרייבט אַלערליי ביטעס און אַפּעלאַציעס, קלאַגעזלעס און זאַבעזפּיעטשעניעס. אינפאָרמירט און שרייבט אין אַלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען.

אויסקויפען פון פּאַטענטען. אויסקויפען פון פּאַטענטען.

פּראָפ. פעראיין פון בעקלייד. אינדוסטריע-אַרבייטער אין פּוילען, אָפּט. לאָדז, קאָנסטאַנטינער 26.

אַכטונג, אַרבייטער פון דאַמען-מאַגאַזין-פאַך

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 20. דעצ., פּינקטליך 8 אָוונט קומט פאָר אין פעראיין אַ וויכטיגע

פאַך-פערזאַמלונג

פון דאַמען-מאַגאַזין-אַרבייטער. — אַלע אַרבייטער פון דאַמען-מאַגאַזין, מיטגלידער און נישט-מיטגלידער, דאַרפען אונבעדינגט פּינקטליך קומען.

3276

די פאַך-קאָמיסיע פון דאַמען-מאַגאַזין.

וואָרנונג!

צוליב דעם, וואָס עס האָבען זיך בעוויזען אין דער שטאָדט וועקסלען מיט פערשידענע אונטערשריפטען פון פיקטיווע קאַטאָוויצער פירמעס, פערזעהען מיט נאָכגעמאַכטע זשירעס פון גורנעצקי, בעט איך אַלע סוחרים, וועלכע וועלען נעהמען וועקסלען פון אונבעקאַנטע מענשען, אַז זיי זאָלען זיך פריהער פערשטענדיגען מיט מיר. ווייל איך נעגענפאַל בין איך נישט פאַר די זשירעס פעראַנטוואָרטליך און געגען די פערשפרייטער פון די געפעלשטע זשירעס וועל איך געריכטליך אַרויסטרעטען.

מיט אַכטונג ס. גורנעצקי,
זאַוואַדזקאַ 37.

לו·טיגער אויפשטאנד אין אפגאניסטאן.

קעניג אמאנולאה איז געפאהר.—די ארמעע געהט איבער צו די אויפשטענדיגע, וועלכע פערלאנגען די אבדיקאציע פון קעניג.

לאנדאן, 19 (אטע) דער בונט אין אפגאניסטאן הערט נישט אויף. דאס קעניגליכע פאר... זיך אין קאבול. די רעגירונג בעמיהט זיך ...בעהערשען דעם בונט. א טייל פון דער ארטיגע ... דער גרוים פון 35000 זעלנער זענען איבערגעגאנגען צו די רעוואלוציאנערען צוליב דעם, וואס ... האט זיי נישט אויסגעצאהלט קיין געהאלט. פון ... אינדישער גרעניץ קומען אן ר יסאמע פאנאטישע קלאנגען. די אויפשטענדיגע האבען בעזעצט זעהר וויכטיגע סטראטעגישע פונקטען, די אויפשטענדיגע פערלאנגען אפצושטעלען די רעפארמען און אז קעניג אמאנולאה זאל אבדיקירען.

א בונט אין א דייטשער טורמע

3 טורמע-בעאמטע דערהרג'עט געווארען.

קאלבערג, 19. (ספ. טעל.) אין דער אינסטענבורגער טורמע האבען זיך צובונטעוועט צוויי ארעסטאנטען און געוואלט אנטלויפען. מיט 3 רעוואלווערען, וועלכע די פערברעכער האבען בעקומען בעת א בעזוך פון זייערע בעקאנטע, האבען די ארעסטאנטען אנגעהויבען צו בעשיסען די טורמע וואך, דריי בעאמטע פון דער טורמע זענען דערהרגעט געווארען און עטליכע שווער פערוואונדעט. סוף-כל-סוף האט זיך איינער פון די באנדיטען אונטערגעגעבען, דער צווייטער איז דערהרגעט געווארען.

געהיימנישפולע דום-דום-קוילען.

אסלא, 19 (ספ. טעל.) די פאליציי האט אין א הויז געפונען א קאסטען מיט 1000 דום-דום-קויהלען. ס'ווערט געפיהרט אנ'אויספארשונג, כדי פעסטצושטעלען אויף וואס די קוילען זענען בעהאלטען געווארען.

1000 זל. שטראף

צאהלט מען פאר יעדע מינוט פערשפעטיגונג ביי דער באהן-ארבייט.

ווארשא, 19. (טעלעפאניש). די באהן-דירעקציע האט געשלאסען אנ'אפמאך מיט דער אקציען-געזעלשאפט רודזקי און קאמפ., אז זי זאל פערריכטען די בריק אויף דער ליניע קוטנא-סטשאלקאוו. די נייע בריק איז געבויט געווארען נעבען דער אלטער בריק און נעכטען האט געזאלט זיך אנהויבען די קאמוניקאציע אויף דער נייער בריק. די פירמע רודזקי האט זיך אונטערגענומען איבערצוטראגען די שינעס פון 5 פריה ביז 4 נאכמיטאג. פאר יעדער פערשפעטיגטער מינוט דארף די פירמע צאהלען 1000 זל. שטראף.

צוליב די פרעסט האט די ארבייט נישט געקענט פערענדיגט ווערען. ביז 12 א זייגער היינט ביי טאג זענען די ארבייטען נאך נישט געווען פערענדיגט. פאר די פערשפעטיגטע 20 שעה (1200 מינוט) וועט די פירמע רודזקי מוזען בעצאהלען 1,200,000 זל. שטראף.

אנגעהויבען און באלד איבערגעריסען דעם שטרייק

אין די לעמבערגער באהן-ווארשטאטען.

לעמבערג, 19 (א. ו.) אין די באהן-ווארשטאטען אויפ'ן הויפט-וואקזאל האט אויסגעבראכען א שטרייק. די פערשטרייקטע 1500 ארבייטער האבען אפגעהאלטען א מיטינג. דער באהן-מיניסטער קיהן, ווען מ'האט צוגעשיקט טעלעגראפיש די פאדערונגען, האט צוגעזאגט די פאדערונגען צושטעלען דעם מיניסטערען-ראט און האט זיך געווענדעט צו די ארבייטער, אז זיי זאלען איבעררייסען דעם שטרייק. די ארבייטער האבען בעשלאסען צוצוטרעטען צו דער ארבייט.

טשיטשערין וועט קומען קיין ווארשא.

ווארשא, 19 (טעלעפאניש) אויף זיין וועג פון אויסלאנד קיין מאסקווע וועט דער קאמיסאר פאר אויסלענדישע ענינים טשיטשערין זיך דעם 28 אפשטעלען אין בערלין, וואו ער וועט פערברענגען 2 טאג און קאנפערירען מיט'ן דייטשען אויסערן-מיניסטער שטרעזעמאן.

פון בערלין וועט טשיטשערין אנקומען קיין ווארשא און פון דארט ארויספאהרען קיין מאסקווע.

נצחון פון דער נייער רעגירונג אין רומעניען

אויך ביי די וואהלען צום סענאט

בוקארעשט 18 (ספ. טעל.) אין גאנצען לאנד זענען פארגעקומען וואהלען צום סענאט. פונקט ווי ביי די וואהלען צום פארלאמענט האט די רעגירונגס פארטיי, די נאציאנאל-פויערישע אפגעהאלטען א גרויסען נצחון. די רעגירונגס פארטיי האט בעקומען 49 מאנדאטען אויף 71, 19 מאנדאטען האבען בעקומען די ליבעראלען און 3 – די אינגארישע פארטיי.

די בעטייליגונג פון די פראנצויזישע יודען

אין דער „יודישער אגענץ".

רוים, (י.ט.א.) לויט מעלדונגען אין די איטאליענישע צייטונגען, ווערט אין דער ערשטער ליניע געגומען אין בעטראכט דער בעקאנטער פראנצויזישער פארלאמענטאריער לעאן בלום (סאציאליסט) ביי דער פערברייטערונג פון דער „יודישער אגענץ". חוץ דעם זאל אין די קרייזען פון פראנצויזיש יודישען קאנסיסטאריום, לויט די איטאליענישע צייטונגען, בעשטעהען א גרייטקייט צו נאמינירען אין דער „אגענץ" א פערטרעטער," וואס זאל רעפרעזענטירען דאס פראנצויזישע יודענטום.

א פראצעס וועגען בירגער-שאפט-רעכט אין ארץ-ישראל.

ירושלים. (י.ט.א.) אין חיפה'ער קרייז-געריכט איז פארגעקומען א פראצעס פון יודישען עלעקטראטעכניקער יעקב פאלעוויטש, וועמען די מאכט האט נישט אנערקענט קיין בירגערשאפטס-רעכט מיט דעם מאטיוו, אז זיין ווייב וואוינט אין אויסלאנד. דאס קרייז-געריכט האט בעשלאסען איינצולאדען דעם לייטער פון אימיגראציאנס-דעפארטאמענט חיימסאן, כדי צו בעקומען צוגאבע-ערקלערונגען.

געגרינדעט א יודישע אסימי-לאציאנס-געזעלשאפט

אין סאלאניקי.

סאלאניקי. (י.ט.א.) דא איז געגרינדעט געווארען א יודישע אסימילאציאנס געזעלשאפט, וואס האט זיך געשטעלט פאר א ציל צו אסימילירען די יודען מיט דער ארומיגער בעפעלקערונג. אין פראגראם פון דער נייער געזעלשאפט ווערט געזאגט, דאס דער נייער פערבאנד וועט שטרעבען צו ענטוויקלען צווישען די סאלאניקער יודען דעם געפיהל פון אידענטישקייט מיט זייער מיטבירגער פון אנדער גלויבען. דער פערבאנד וועט שטרעבען אויסצושליסען פון דער יודישער געמיינשאפט יעדען עקסטרעמען נאציאנאליזם צוו, אנדערן וועט דער פערבאנד פיהרען אנ'ענערגישע אקציע פאר שיקען די יודישע קינדער אין גריכישע שולען.

דער אסימילאטארען-פערבאנד זאגט אויך צו צו נעמען אנ'אקטיווען אנטייל אין יודישען הלה-לעבען.

60-יעהריגער יובילעאום

פון ה יעווגעני קאפלאן אין בערלין.

בערלין. (י.ט.א.) די טעג פייערט זיין 60-יעהריגען יובילעאום דער בעקאנטער כלל-טוער פון דער רוסיש יודישער קאלאניע אין בערלין ה' יעווגעני קאפלאן. ה' קאפלאן איז איינער פון ד... טעטיגסטע מיטגלידער פון דער דאזיגער קאלאני... פון איהר ענטשטעהען מיט 9 יאהר צוריק. א... צוזאמענהאנג דערמיט האט דער פערבאנד פ... רוסישע יודען אין דייטשלאנד איינגעארדנ... לכבוד דעם יובילאר א באנקעט, אין וועלכען ... האבען א-טייל גענומען אנ'ערך 150 פערזאן ... די פיהרענדע יודישע קרייזען אין בערלין.

70-יעהריגער יובילעאום פו... פאוועל מילוקאוו.

פאריז. (י.ט א.) דער געוועזענער רוסי... אויסערן מיניסטער און פיהרער פון די קאד... פאוועל מילוקאוו וועט אין קורצען פייערן 70-יעהריגען געבורטס-טאג. אין צוזאמענ... דערמיט איז געגרינדעט געווארען א קאמיטע... פייערן מילוקאוו'ס יובילעאום. מצד די ר... יודען אין פאריז בעטייליגט זיך אין דעם יו... אום-קאמיטעט אדוו. העגריק סליאסבערג.

אנ'אנערקענונגס-אווע... פאר וולאדימיר טיאמ...

פאריז, (י.ט.א.) אין טאג פון י... נאכ'ן פערשטארבענעם יודישען געזעלשא... טוער וולאדימיר טיאמקין איז דא פא... אנ'אנערקענונגס אוונד אונטער'ן פארזיץ... סעגאל. מיט רעדעס וועגען פערשטארבענ... ארויסגעטרעטען הרב אייזענשטאט, דר. ... י. ניידיטש, י. שעכטמאן, זלאטאפא... פרידמאן.

גרויסע פרעסט אין פוילען.

איבערגעריסען די טעלעפאנישע און טעלעגראפישע פערבינדונגען, מענשען ווערן געפרוירן אויף טויט

ווארשא, 19 (טעלעפאניש). היינט איז אין ווארשא געווען 13 גראד פראסט, אין פויזען – 17, אין ווילנא – 22, אין טארן – 24. דער גרעסטער פראסט איז געווען אין גרודזשאנדז, ער האט דערגרייכט ביז 25 גראד.

אויף דער פראווינץ זענען עטליכע מענשען דערפרוירען געווארען אויף טויט. נעבען טארן זענען פערפרוירען געווארען 2 פישערס, וועלכע האבען גענעכטיגט אין א ביידעל נעבען דער ווייסעל. די ווייסעל איז אויף דער גאנצער לענג געפרוירען געווארען.

—=:§:=—

די אויפנאהמע לכבוד דעם נייעם נציב העליון אין עבר-הירדן.

עמיר אבדולא לעגט גרויסע האפנונגען אויף דער עקספלאטאציע פון ים המלח

ירושלים (י.ט.א.) בעת דער אויפנאהמע לכבוד דעם נייעם נציב-העליון פון ארץ ישראל אין אמאן האט דער עמיר אבדולא געהאלטען א גרויסע רעדע, אין וועלכער ער האט ערקלערט, אז זיין רעגירונג האט אלע מאל ענג מיטגעארבייט מיט דער ענגלישער מאנדאט מאכט און ער שטרעבט אויך ווייטער מיטצוארבייטען מיט דעם נייעם נציב העליון גלייך ווי מיט זיינע פארגענגער, ספר הערבערט סאמיועל און לארד פלומער. עמיר אבדולא גלויבט, אז די מאנדאט-מאכט וועט שטיצען זיינע בעמיהונגען.

דער פרעמיער מיניסטער פון דער עבר-הירדן-רעגירונג האט אין זיין רעדע אנגעוויזען אויף די ברייטע פערספעקטיווען, וועלכע עפענען זיך פאר דער ענטוויקלונג פון לאנד אין צוזאמענהאנג מיט דער עקספלאטאציע פון די רייכטימער פון ים-המלח און מיט דער געפלאנטער באהן-ליניע חיפה-באגדאד. דער פרעמיער-מיניסטער האט אונטערגעשטראכען, אז די עבר הירדן-רעגירונג דארף בעקומען א יעהרליכע סובווענץ, כדי צו דעקען דעם דעפיציט, וואס איז אונפערמיידליך אין די נאהענטסטע יאהרען. אהן דער סובווענץ וועט די עבר-הירדן-רעגירונג נישט קענען אפהיטען דעם גלייכגעוויכט פון ביודזשעט.

סער דזשאן טשענסעלאר האט געדאנקט דעם עמיר און זיין רעגירונג פאר דער אויפנאהמע און האט אויסגעדריקט זיין צופרידענהייט מיט'ן פארטשריט אויפ'ן געביט פון קאמוניקאציע, געזונד און בילדונג, וואס לאזט זיך בעמערקען אין לאנד. דער נציב העליון האט אויך פערשפראכען צו בעטראכטען די פראגע וועגען דער סובווענץ פאר דער עבר-הירדן-רעגירונג.

נאכדעם האט סער טשענסעלאר דורכגעפיהרט אנ'אינספעקציע פון אראבישען לעגיאן, פון דער גרעניץ-וואך און פון די לופט-פליה-אפטיילונגען, וואס סטאציאנירען אין עבר-הירדן.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעץ.

מיט'ן אנטייל פון די ליבלינגס-ארטיסטען באריסאווא, ראבינאוויטש און די בעקאנטע פרימאדאנא נאדיא קארעני

היינט, דאנערשטאג, דעם 20-טען, שבת, דעם 22-טען, 9 אין אוונט

פרעמיערע!!! צום ערשטען מאל אין לאדז! פרעמיערע!!!

„הערצער צו פערקויפען"

אין 4 אקטען מיט א פראלאג פון ל. מלאך. רעזשיסירט פון י. ראכאוו.

מוזיק צו דער פיעסע ספעציעל געשריבען פון ל. זעלמאן.

1-טע סצענע; גפקויפט אין בעצאהלט; 2-טע: א בריוועלע דער מאמע'ן; 3-טע: פאר כל-נדרי; 4-טע: די מאטראזען וואקכאנאליע; 5-טע: די שיף פון רוסלאנד; 6-טע: דער קאמף מיט די טמאים; 7-טע: פרויען-שוק; 8 טע: די גרינע געסט; 9-טע: די שווארצע כראהען; 10-טע: הינטער די קוליסען; 11 טע: דער סקאנדאל אין טעאטער. עס איז ספעציעל אנגאזשירט געווארען דער בעוואוסטער טענצער מיעטשיסלאוו הוקאווסקי, וועלכער וועט טאנצען פוני גירלס.

נייע דעקאראציעס / רייכע אויסשטאטונג / אלע ארטיסטען אין נייע קרעאציעס.

מארגען, פרייטאג, דעם 21-טען, ווערט נישט געשפילט.

שבת, 4 נאכמיטאג צו ביליגע פרייזען „די פערשעהמט'ע כלה"

אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון סיגעל, רעזשיסירט פון ל. ראבינאוויטש.

זונטאג, דעם 23 טען, 9 אין אוונט – די הכנסה געהט לטובת דעם בית-יתומים, זגערזשער 40 ס'ווערט געשפילט „כאווקא'ס ליבע"

אפערעטע אין 3 אקטען מיט 20 נומערן געזאנג און טענץ פון פ. סאנדלער.

נייעסטע טענץ, אויסגעפיהרט פון באלעט-מייסטער ל. יבאוויטש.

מאנטאג, דעם 24-טען, ווערט נישט געשפילט.

ס'נעמט אנטייל (לויט א. ב.) פריוען: בעזמאן, באריסאווא, נאדיא קארעני, נערה, פאדערמאן, קאמפאניעץ. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלאבירסקי, מאכאראווסקי, מאסקאוו, ניהויז, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעץ, ראבינאוויטש, מאכאראווסקא, האמבורגער, ראקאוו.

ארמינ.: מ. ארנוואלד. מוזיק. לייטונג: ל. זעלמאן. בילעטען אין פילהאר... מאניע-קאסע.

Dr. med. STUPEL

.12 Szkolna 12.

ספעציאליסט פאר הויט-, האר און וועגערישע קראנקהייטען מאנער-שוואכע, ליכט און רעק, רענטגען-שטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.

נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אווענד.

Dr. Z. Rakowski

[illegible]

קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.

[illegible]

הנחות פאַר'ן מיטעלשטאַנד

שטייערן, קאָנצעסיעס, פאַטענטען

דאָס כוחרטום האָט זעהר פיל האָפנונג געלעגט אויף דער לעצטער סים־סעסיע, און נעגלויבט, אַז די רעגירונג וועט אונטערן דרוק פון דער עפּענטליכער מיינונג, וואָס וועט דאָ קומען ווי דערמאָהאַל צום וואָרט, סוף־כל־סוף אַריינט־אַגען די אַ ביסלאַנגע ערוואַרטעטע נאָוועלען צו איינינע געזעצען.

קודם האָט דער האַנדעל געהאָפט, אַז די רעגירונג וועט ענדערן כאָטש אין אַ קליינער מאָס די פערטיילונג פון די שטייערן, פונאַנדערליינען זיי אויף בריי'טע שיכטען פון דער בעפעלקערונג און ספּעציעל אויף די, וואָס זענען ביז איצט גענען פּריווילעגירט ביז גאָר, און פערקלענערן אויף אַזאַ אופן די איבער־דריכוחות'דיגע בעשטייערונג וואָס ווינט ביים האַנדעל אויס אַלץ מעהר דעם אומזאַץ־קאַפּיטאַל און שליסט אויס יעדע מעגליכקייט זיך צו ענטוויקלען און פערברייטערן.

מיט וואָס די האָפנונג האָט זיך אויסגעלאָזט, ווייסען מיר גאַנץ גוט. די אויסבעסערונגען האָבען די לאַגע געענדערט אויף אַזוי פיל, אַז איצט וועט דער סוחר צאָהלען נישט בלויז פון דעם אומזאַץ, וואָס ער מאַכט, נאָר אַפילו פון זיין פערמעגען.

די פּאָלמאַכטע, וואָס דער פינאַנץ־מיניסטער וועט בעקומען צו פערקלענערן די „סטאַוקעס“ פון דעם אומזאַץ־שטייער, גיבען אַ גאַנץ קנאַפּע נחמה. וואָרים דער מיניסטער וועט די פערליכטערונגען ערשט מאַכען דאַן, ווען די סיטואַציע וועט עס אויף אַנ'אמת פאָדערן.

לויט דער אויפפאַסונג פון די אָפיציעלע קרייזען איז די איצטיגע טרויעריגע לאַגע נישט גענוג שלעכט, אַז זי זאָל פאָדערן דעם מיניסטערס חסד. לויט דעם אָבער, וואָס מיר זעהען און הערען יעדען טאָג אין צייטונגען, אַז דער מיניסטער וועט דאַן, ווען די לאַגע פון סוחר וועט עס ערלויבען, זיך ענטשליסען צו ענדערן דעם אומזאַץ־שטייער נישט נאָר ווען דער מלוכה־אוצר וועט זיין פול איבער די ברעגעס.

ביי דער איבערגעטריבענער פאָרזיכטיגקייט לגבי דעם פיסקוס און ביי דער מאַניע צו אימפּאָנירען אייראָפּאַ מיט אונזער שטייגענדען פּראָגרעס, וואָס איז כלל נישט צוגעפּאַסט צו אונזערע מעגליכקייטען און פאָדערט אַלץ מעהר אַנגעשטרענגטע געלד־קרבנות, איז שווער צו האָפען, אַז דער מלוכה־אוצר זאָל אַזוי שנעל געזעטיגט ווערען.

דער אומזאַץ־שטייער וועט אַלזאָ ווייטער פרעסען דעם ווירטשאַפטליכען אָרגאַניזם און פערניכטען יעדען פרייען גראָשען, וואָס וואָלט געקאָנט דינען צו פערפייגערן און מאָדערניזירען די אונטערנעהמונגען.

ליתר תוקף ווערט געשאַפען אַ שטענדיגער פערמעגען־שטייער, וואָס איז דירעקט געווענדעט געגען דעם גרונד־קאַפּיטאַל, געגען דער סובסטאַנץ, וואָס איז אַזוי אויך נישט געשוינט געוואָרען דורך אַנדערע שטייערן.

מיט דע סועלבען רעזולטאַט האָבען מיר זיך עגדליך אויך דערוואַרט אויף די הנחות ביים פּראָלאָנגירען די אַלקאָהאָל־קאָנצעסיעס. הן ביי די כוחרים, הן אין די רעגירונגס־קרייזען איז שוין געווען כמעט ווי אָנגענומען די מיינונג, אַז ביז עס וועט ענדגילטיג נאָוועליזירט ווערען דאָס געזעץ וועגען שפּירטוס־מאָנאָפּאָל, וועלען אַלע קאָנצעסיעס ווערען פערלענגערט. איצט איז געקומען דער נייער צירקולאַר און ווידעראַמאָל אויפגעטרייסעלט דעם בידאַיצטיגען, אויך געגוג־געפעהרליכען מצב, דאָס פּראָלענגירען די קאָנצעסיעס איז אָפּהענגיג פון וואָיעוואָדע און איז פערבונדען מיט פיל בעוואָרענישע, וואָס וועלען אָהן ספק אַרויסרופען אַ פערשידענאַרטיגע אויסטייטשונג מצד די נידריגע מאַכט־אָרגאַנען און בעדראָהען די עקזיסטענץ פון פיל הונדערטער משפחות.

די איינציגע פערלייכטערונג, וואָס די רעגירונג האָט געמאַכט דעם סוחר'טום, ברענגט דער לעצטער צירקולאַר נומער 263 וועגען מאַכען הנחות ביים אויסקויפען די האַנדעלס־פּאַטענטען.

אויסער עטליכע קלענערע גרופען, ווי בוכהענדלער און אַפּטייק־סקלאַדען נעהמט דער צירקולאַר אַרום אויך גאַלאַנטעריע — און קאָנפעקציע־געשעפטען.

אָהן ספק איז דאָס אַ הנחה. נאָר לאָמיר זיך נישט נאַרען — נישט די 200 טויזענד סוחרים פון דער דריטער האַנדעלס־קאַטעגאָריע און נישט די 2—3 צעהנדליג טויזענד סוחרים פון דער צווייטער וועלען פון דער הנחה געניסען, ווייל בעיקר האָבען זיי געהאָפט, אַז מען וועט אויסאַרבייטען אַ נייעם מילדערען מאָדוס, ווי צו פעררעכענען דעם און יענעם סוחר צו די בעזונדערע קאַטעגאָריעס. חוץ וואָס די ערשטע, די 200 טויזענדיגע מאַסע סוחרים ווערען כלל נישט גענומען אין אַכט דורכ'ן צירקולאַר, געניסען וועט נאָר אַ קליין הייפעל כוחרים, וואָס וועלען געגוי ענטשפּרעכען די ליטערע פון דעם צירקולאַר.

אין וואָס בעשטעהען די הנחות? באמת איז שווער צו ענטפערן קלאָר אויף דער פראַגע, און מיר זענען זיכער, אַז אויך די פינאַנץ־קאַמערן וועלען דאָ האָבען אַ האַרטע נוס צו צובייסען און יערע פון זיי וועט איהם פרובען בייסען פון אַנ'אַנדער זייט. פון דעם, וואָס עס איז יאָ פערשטענדליך, לאָזט זיך אַרויסדרינגען דאָס פאָלגענדע: גאַלאַנטעריע און קאָנפעקציע־געשעפטען, וואָס פערקויפען אין גלייכער צייט לוקסוס־אַרטיקלען, ווי פּלאַטין, זילבער, ריזהאַנען, ראַזוערען, לעדערנע קליידונג, קאָנען אויסקויפען אַ האַנדעלס־פּאַטענט פון דריטער קאַטעגאָריע אַנשטאָט צווייטער, וואָס זיי האָבען ביז איצט געהאַט, אויב 1) דער אומזאַץ האָט בעטראָגען אין 1927 נישט מעהר פון 30 טויזענד זל., 2) די לוקסוס־סחורה שטייגט נישט איבער 5 פּראָצ. פון דעם ווערט פון די איבריגע סחורות און 3) די סחורות זענען פּראָדוצירט געוואָרען אין לאַנד.

מאַג. ש. בונין.

די טרויעריגע לאַגע פון די יודען

אין פראַנצויזישע פרעמדען-לעגיאָן.

קאָרעספּאָנדענץ פון דאַנציג צום נ. פאָלקסבלאַט

צווישען אַ גרופּע רעעמיגראַנטען, וואָס איז די טעג אָנגעקומען פון פראַנקרייך קיין דאַנציג, כדי פון דאַנען צוריקצופאָהרען אין זייערע היימשטעט אין מזרח־אייראָפּאַ, האָט זיך אויך געפונען אַ 30־יאָהריגער יונגערמאַן פון וואַלין, ביי דער פּוילישרוסישער גרענעץ. דער יונגערמאַן האָט זיך געפונען העכער אַכט יאָהר אין מאַראָקאָ אין פראַנצויזישען פרעמדען־לעגיאָן.

מען האָט מיר אויף איהם אויפמערקזאַם געמאַכט, איך בין איהם געגאַנגען זעהן, כדי זיך צו דערוויסען, ווי עס לעבען זיך אונזערע יונגע אין פרעמדען־לעגיאָן. צו ערשט האָט ער מיט מיר נישט געוואָלט רעדען. ער האָט געהאַט אַ מיסטרויען צו יעדען מענשען, אויב מען איז גאָרנישט אַ פראַנצויזישער אַגענט, וואָס וויל צוריק אַריינאַרען קיין פראַנקרייך און פון דאָרטען וועט מען איהם צוריקשיקען אין פרעמדען־לעגיאָן אַריין. מען האָט בולט געזעהען די טראַגעדיע פון דעם יודישען נע־ונד־ניק, וואָס וואַלגערט זיך פון לאַנד צו לאַנד, און הערט נישט אויף צו ליידען. נאָכדעם אָבער ווי ער האָט געהאַט די מעגליכקייט זיך צו איבערצייגען, אַז ער האָט פאַר זיך אַ יודישען זשורנאַליסט, האָט ער מיר איבערגעגעבען פאָלגענדעס:

דער פראַנצויזישער פרעמדען־לעגיאָן איז פאַר די אייראָפּעער בכלל און פאַר די יודען בפרט אַ מחנה־לעגיאָן, וועלכען קען איינער פון דאָרטען אַרויסקומען אַ געזונדער און פריי צוריקפאָהרען אין זיין לאַנד פון וואַנען ער איז געקומען. אין לעגיאָן געפינט זיך אַ זעהר גרויסער פּראָצענט יודען, מען לאָזט זיי אָבער נישט צוזאַמענקומען. כדי זיי זאָלען נישט געמיינזאַם וועלען אַנטלויפען פון לעגיאָן, די באַטאַליאָנען זענען שטאַרק אויסגעמישט און ווערען זעהר אָפט פריש צוזאַמענגעשטעלט, אַזוי אַז די לעגיאָנערען פון וועלבינען באַטאַליאָן האָבען אַפילו נישט קיין מעגליכקייט זיך איינער מיט'ן אַנדער צו בעקענען.

די פראַנצויזישע ווערבירונגס־אַגענטען האָבען אין זייער רשות פערשידענע מיטלען ווי אַזוי דער קרבן זאָל אַריינפאַלען צו זיי אין די הענד אַריין. מיין אינפאָרמאַטאָר האָט אין יאָהר 1919 געוואָלט פאָהרען קיין פראַנקרייך אויף אַרבייט, האָט מען דערצעהלט, אַז אין די פראַנצויזישע מלחמה־געליטענע פּראָווינצען דאַרף מען האָבען אַ גרויסע צאָהל אַרבייטער, עס האָבען זיך צונויפגעזאַמעלט 15 יודישע אַרבייטער און אומלעגאַל אַריבערגעקומען קיין בערלין.

דאָרטען האָבען זיי זיך געווענדעט צו דער פראַנצויזישער מיליטער־מיסיע וועגען אַנ'עצה, צו וועמען זיי זאָלען זיך ווענדען וועגען אַרבייט אין פראַנקרייך. מען האָט זיי אָבער ענטזאָגט, נאָר אַרויסגעהענדיג פון דער מיליטער־מיסיע איז ווי פון דער ערד פאַר זיי אויסגעוואַקסען איינער, וואָס האָט צו זיי גערעדט אַ צובראָכענעם דייטש און געפרעגט, אויב זיי ווייסען נישט ווער עס וויל פאָהרען קיין פראַנקרייך אויף אַרבייט, ער האָט אַנ'אָנגעטראָג צו בעקומען אַרבייטער און זיי גוט בעצאָהלען. אַלע 15 יודען האָבען זיך אָנגעכאַפּט ווי אָן אַ גרויסען גליק. דער אַגענט האָט זיי באַלד אַריינגעפיהרט אין אַ שכנות'דיגען הויז. דאָרטען זענען געווען איינינע פראַנצויזישע זעלנער. ער שטעלט די יודען פאַר זיי פאָר און מען ברענגט באַלד אַריין מעהרערע פלאַשען שאַמפּאַניער און פערשידענע ווייגען. מען האָט אָנגעהויבען צו טרינקען ביז מען האָט זיי אַזוי פערשיכור'ט, אַז ווען זיי האָבען זיך אויפגעכאַפּט, האָבען זיי זיך שוין געפונען אין אַ פראַנצויזישער מיליטער־קאַזאַרמע אין קאָבלענץ (ריינלאַנד), ווען זיי האָבען אָנגעהויבען צו פּראָטעסטירען און פערלאַנגט, מען זאָל זיי אַרויסלאָזען אויף דער פריי, האָט מען ערקלערט, אַז זיי האָבען זיך שריפטליך פערפליכטעט צו דינען אין פראַנצויזישען פרעמדען־לעגיאָן, אַזוי אַז זיי געפינען זיך שוין אין רשות פון מיליטער־מאַכט, אויב זיי וועלען ליאַרמען, וועט מען זיי משפּטען לויט די שטרענגע מיליטער־געזעצען. עס זענען געווען אַזעלכע, וועלכע האָבען געטומעלט און געשריען, אַז מען זאָל זיי אַרויסלאָזען, און גע'טענה'ט אַז זיי האָבען נישט אונטערגעשריבען קיין שום פערפליכטונגען — האָט מען זיי פער'משפּט אויף 3 ביז 5 טעג „ברויט און וואַסער“ און זיי געשטעלט אונטער אַ פערשטאַרקער שמירה.

אין שטראַסבורג וואוהין מען האָט אַלעמען געבראַכט פון קאָבלענצער מיליטער־לאַגער, האָט מען שוין געטראָפען מעהרערע גרופּעס קרבנות, וועלכע מען האָט אויך געכאַפּט ווי אויף אַ געוועהנליכען מענשען־יאַגד. דאָ האָט מען זיי שוין אָנגעקליידעט אין מיליטער־אוניפאָרמען און דורך דעם פאַר סעלער פאָרט אָפּגעפיהרט קיין אַפריקע אַזוי ווי מען פיהרט בהמות צו דער שחיטה.

אין משך פון די 8 יאָהר אין אַפריקע, אַלס פרעמדען־לעגיאָנער—ערקלערט מיין אינפאָרמאַטאָר, — האָב איך מיר מעהר ווי איינמאָל געוואונשען דעם טויט. דער פרעמדען־לעגיאָנער איז פּוילשטענדיג שוצלאָז און שטעהט אויסער געזעץ. האָט נאָך אַ פרעמדען־לעגיאָנער אַ קאָנסול פון אַ „גרויסער מאַכט“, וואָס זאָל קענען אינטערווענירען איז נאָך האַלב צרות, נעהערט מען אָבער צו די מזרח־אייראָפּעאישע מלוכות, וואָס ווילען זיך נישט איינרייסען מיט פראַנקרייך. איז עס זעהר טרויעריג. עס האָבען זיך געטראָפען צעהנדלינער פאַלען, ווען גרופּעס פרעמדען־לעגיאָנערען פּרובירען אַנטלויפען. דאָס איז אַ פּשוט'ע לעבענס־געפאַהר און מעהרערע זענען טאַקע בעת'ן אַנטלויפען דערשאָסען געוואָרען.

דער פרעמדען־לעגיאָן, הערט מיט יעדען יאָהר און חודש אַלץ מעהר אָנגעפיהלט. נאָך היינט געפונען זיך אין די נויטלייזענדע און וואַלוטע־שוואַכע לענדער ספּעציעלע אַגענטען, וועלכע פיהרען אַ יאַגד אויף אומגליקליכע יונגעלייט ביז זיי פאַלען אַריין צו זיי אין די הענד. אין פרעמדען־לעגיאָן איז נישטאָ קיין בעשטימטער דינסט־טערמין. מען איז דאָרטען אַזוי לאַנג ביז מען פאַלט אַ טויטער אָדער אין בעסטען פאַל, מען ווערט ערנסט קראַנק פון די יאָרטיגע היצען. וואָס איז כמעט אוממעגליך צו דערלייזען. און נאָכדעם ווי מען איז שוין פּוילשטענדיג אויסגעשעפּט פון כוחות, וואַרפט מען אַרויס די קראַנקע לעגיאָנערען ווי מען וואַרפט אַרויס אַ הונד אויפ'ן גאַס. מען גיט איהם אַ פּאָר פראַנק און אַ באַהן־בילעט ביז צו דער פראַנצויזישער גרעניץ.

טויזענדטער יונגע יודישע לעבענס זענען איבערגעהאַקט געוואָרען אין דער הייסער אַפריקע. טויזענדטער יתומים'דיגע קברים געפינען זיך דאָרט און עס איז נישטאָ, ווער עס זאָל זיך מיט זיי פעראינטערעסירען, נישט מיט די לעבעדיגע און נישט מיט די קברים פון די טויטע. עס וועט זיין אַ גרויסער פערדינסט פון דער „יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור“, וואָס וועט קענען מיטהעלפען, כאָטש אויף וויפיל עס איז צו לינדערן די גיהנום'דיגע יסורים פון אונזערע ברידער, וואָס געפינען זיך אין פרעמדען־לעגיאָן! עס איז דער חוב פון די געזעלשאַפטליכע עסקנים און רבנים אין פראַנקרייך זיך צו פעראינטערעסירען מיט דער לאַגע פון די אומגליקליכע.

(יט"א). — אַ דאַנציגער.

אַ שרעקליכע מאָרד-געשיכטע אין לעניגראַד.

לעני.גראַדער „קראַסנאַיאַ גאַזעטאַ“ דערצעהלט.

„די טעג איז אויפ'ן בוידעם פון דעם הויז נומער 62, אויף דעם אָבוואָדני קאַנאַל, געפונען געוואָרען דער טויטער קערפּער פון דער 14־יאָהריגער מיידעלע אַננאַ זשוקאָווא. אַנ'אונטערזוכונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז די דערמאָרדעטע זשוקאָוואַ, צוזאַמען מיט איהרע שול־חבר'טעס, פּאַוולאָוואַ און איוואַנאָוואַ, און זייערער אַ בעקאַנטער מיט'ן נאָמען לענסקי, האָבען געגרינדעט „אַ באַנדע פון ראַכעדנעהמער“, און זיי האָבען געשלאָסען צווישען זיך אַנ'אָפּמאַך, אַז זיי זאָלען צוזאַמען דערמאָרדען מענשען און זיי בעראַבעווען. יעדער מיטגליד האָט זיך אונטערגעשריבען אונטער דעם אָפּמאַך מיט'ן בלוט פון זיין אייגענער האַנד. אַלס ערשטען קרבן האָבען זיי אויסגעקליבען דעם 16־יאָהריגען יונגעל נעאָרגי ס.

„אין לעצטען מאָמענט האָבען אָבער לענסקי און די דערמאָרדעטע זשוקאָוואַ ענטזאָגט זיך אַנטיילצונעהמען אין דעם מאָרד. האָבען פּאַוולאָוואַ און איוואַנאָוואַ בעשלאָסען דערפאַר צו דערמאָרדען זשוקאָוואַ. זיי האָבען איהר איינגעלאַדען צוגאַסט צו פּאַוולאָוואַ'ן וואו עס איז אויך געווען איוואַנאָוואַ און בעת איוואַנאָוואַ און זשוקאָוואַ האָבען זיך געהאַלטען אין ווערטלען איז פּאַוולאָוואַ פּלוצלונג צוגעלאָפען צו דער זשוקאָוואַ, האָט איהר אַנידערגעוואָרפען אויף דער ערד און אָנגעפאַנגען איהר שטיקען. איוואַנאָוואַ האָט צוגעהאַלטען די זשוקאָוואַ פאַר די הענד, אויפ'ן בעפעהל פון פּאַוולאָוואַ האָט איוואַנאָוואַ געכאַפּט אַ לייכטער און האָט עטליכע מאָל דערלאַנגט מיט איהם זשוקאָוואַ'ן איבער'ן קאָפּ. אין דער זעלבער צייט האָט פּאַוולאָוואַ איהר געשלאָגען מיט אַ לאָמפּ. ווען פּאַוולאָוואַ האָט דערזעהן, אַז זשוקאָוואַ לעבט נאָך אַלץ, האָט זי געכאַפּט אַ שער און אַריינגעשטאָכען זשוקאָוואַ'ן אין האַלז. טאָמער איז דאָס געווען ווייניג האָט איוואַנאָוואַ געבראַכט אַ פּרעס־אייזען און האָט עטליכע מאָל דערלאַנגט זשוקאָוואַ'ן איבער'ן קאָפּ מיט איהם. ווען זשוקאָוואַ איז שוין געווען טויט, האָט פּאַוולאָוואַ אַראָפּגעשלעפּט דעם טויטען קערפּער אויפ'ן בוידים און האָט איהם בעדאַלטען, מיט'ן געדאַנק אויף מאָרגען צו צוהאַקען איהם אויף שטיקער און אַריינוואַרפען אין טייך. די פּאָליציי האָט זיך אָבער וועגען דעם דערוואוסט.

ביי דער ערמאָרדעטער זשוקאָוואַ האָבען די מערדער אָפּגעצוינגען דעם מאַנטעל און אויך צוגענומען איהר הוט און די שוואַרצע לאַקירטע שיך. דאָס אַלעס האָט מען שפּעטער געפונען ביי פּאַוולאָוואַ'ן אין קאַמער. אַלע מערדער זענען אַרעסטירט געוואָרען און זיי ווערען געשטעלט צום געריכט“.

אַ צווייטע סינאַגאָגע אין לעמבערג.

לעמבערג, (י.ט.א.) לעמבערג האָט נאָר איין פּראָגרעסיווע סינאַגאָגע אויף דער זשאָלקעווסקאַ גאַס, וועלכע האָט דריי ראַבינער, ד"ר גוטמאַן, ד"ר פריינד און ד"ר לעווין. די סינאַגאָגע איז שוין צו קליין פאַר די צאָהלרייכע פאָרטשריטליכע קרייזען אין לעמבערג.

עס האָט זיך דעריבער געגרינדעט אַ קאָמיטעט צו בויען אַ צווייטע סינאַגאָגע אין לעמבערג אויף דער יאַגעלאָנסקאַ גאַס, וואָס איז איינע פון די בעלעבטעסטע גאַסען אין לעמבערג. דער קאָמיטעט האָט שוין דעקלאַראַציעס אויף אַ סכום פון 80 טויזענד דאָלאַר פון די אָנגעזעהענסטע פּאָרטשריט־ספּערען. דער קאָמיטעט וועט באַלד ציטרעטען צום בוי.

ערשטער יוד אָנגענומען אין דער לעטלענדישער פּאָליציי.

ריגע. (י.ס.א.) צום ערשטען מאָל איז אַ יוד אָנגענומען געוואָרען אין דער לעטלענדישער פּאָליציי־דינסט. דאָס איז דער יודישער פּאָליציאַנט פרישמאַן, וועלכער האָט זיך אַקטיוו בעטייליגט אין די מיליטערישע קאַמפען פאַר לעטלאַנד'ס אומאָפּהענגיגקייט.

ווער איז דער אַמעריקאַנער נאַמבערג,

וואָס האָט פערשריבען אַ גרויס פערמעגען פאַר די קרובים אין אייראָפּאַ

וואַרשאַ, (י.ט.א.) מיט אַ צייט צוריק האָבען מיר פערעפענטליכט אַ מיטטיילונג פון ניו־יאָרק, אַז דאָרט איז געשטאָרבען אַ געוויסער אַהרן נאַמבערג, אַ זוהן פון אַ רב, וועלכער האָט אין זיין צוואה פערשריבען אַ גרויס פערמעגען פאַר קרובים אין אייראָפּאַ.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דאָזיגער ידיעה האָט זיך אין י.ט.א.־ביוראָ געווענדעט אַ דעלעגאַציע פון דער פערצווייגטער פאַמיליע נאַמבערג אין לאָדז און אַנדערע פּוילישע שטעט און געבעטען בענויערע פּרטים וועגען פערשטאָרבענעם און וועגען אינהאַלט פון דער צוואה. לויט ווי די דעלעגאַציע האָט איבערגעגעבען, איז פאַראַהן אַ השערה, דאָס דער פערשטאָרבענער איז אַ זוהן פון אַמאָליגען לאָדזער רב יחזקאל נאַמבערג, וועלכענס זוהן עס האָט יונגערהייט עמיגרירט קיין אַמעריקאַ.

אויף אונזער אָנפראַגע אין ניו־יאָרקער י.ט.א.־ביוראָ האָבען מיר איצט דערהאַלטען אַ מיטטיילונג, אַז לויט די ערקלערונגען פון ה' דזשעקאָב ראָזענבערג, וואָס פערנעמט זיך מיט דער ירושה פון פערשטאָרבענעם נאַמבערג, אָדער נאַמבערג, שטאַמט דער לעצטער פון דייטשלאַנד און האָט נישט געהאַט קיין שייכות מיט דער פאַמיליע נאַמבערג אין פּוילען.

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

20 | דאָנערשטאָג | ז | טבת תרפ"ט

דעצעמבער

זון־אויפגאַנג 7.44

זון־אונטערגאַנג 3.28

„אָדראָטשעניעס" פאַר שטודירענדער יוגענד.

(—) כדי צו ערמעגליכען איניגע קאַטעגאָריעס פון דער שטודירענדער יוגענד צו פערענדיגען זייערע סטודיעס, האָט די מיליטער־מאַכט אַרויסגעגעבען איניגע צוגאָב־פעראָרדנונגען, לויט וועלכע עס קענען בעקומען אָדראָטשעניעס שטודירענדע ביז אַ געוויסען עלטער; די פעראינטערעסירטע דאַרפען דורך דער געהעריגער פ.ק.או. אַריינגעבען אַ בקשה אין דער ר.אָ.ק. מען זאָל זיי אָפּלעגען דאָס אַריינציהען אין די מיליטער־רייהען אויף אַ יאָהר ביז צום ענדיגען די שטודיעס. דער פּעטענט דאַרף דערביי פערמאָגען איינגע קוואַליפיקאַציעס; ער דאַרף האָבען אַ געוויסע מיליטערישע אויסבילדונג, מיליטערישע פאָרבערייטונג; סטודענטען דאַרפען פאָרלעגען צייגנישען פון דער אַקאַדעמישער מאַכט, אויף וועלכען קורס זיי זענען און וויפיל צייט זיי דאַרפען נאָך האָבען ביז צום עווענטועלען ענדיגען די לערע.

די בקשות וועלען אָנגענומען ווערען פון'ם 1. יוני 1929. גלייכצייטיג ערקלערט די מיליטער־מאַכט, אַז די יאָהרגענג 1902 און 1903 וועלען בעקומען אַ פּראָלאָנגאַציע נאָר אויף 1 יאָהר. די געבוירענע אין 1904 — אויף 2 יאָהר. פּערזאָנען פון'ם לעצטען יאָהרגאַנג וועלען בעקומען אָנ־אָדראָטשעניע אויף אַ יאָהר. די שילער פון די מיטעלשולען, אָהן מאַטורעס, דאַרפען דערלאַנגען אַנ'ענטשפּרעכענדע בקשה אַם שפּעטסטענס 6 וואָכען פאַר זייער פּאָבאָר. זיי מוזען בייליגען אַ צייגניש פון דער שולע אין וועלכער קלאַס זיי זענען און וויפיל יאָהר עס איז זיי נאָך געבליבען צו ענדיגען; נאָכאַמאָל איז געפאָדערט פון די שילער אויך מיליטערישע פאָרבערייטונג. די שילער פון יאָהרגאַנג 1905, 1906 און 1907 וועלען בעקומען אָדראָטשעניעס אויף אַ יאָהר. די פ.ק.או. אין לאָדז האָט בעקומען אַ בעפעהל צו ערטיילען אין דער פּראַגע גענויע אינפאָרמאַציעס די פעראינטערעסירטע פּערזאָנען, וועלכע וועלען זיך אין דעם ווענדען.

——:0:——

אָפיציעל פערלענגערט די האַנדעלס־צייט פאַר די חגאות.

(—) אין דעם נעכטיגען נומער פון אונזער צייטונג האָבען מיר געבראַכט די ידיעה, אַז דאָס אינערן־מיניסטעריום האָט אין הסכם מיט דעם אַרבייטס־מיניסטעריום ערלויבט צו האַלטען אָפען די געוועלבער אין די ערב חגאות־טעג ביז 9 אין אָוועגד און זונטאָג פון 9 אין דער פריה ביז 6 אין אָוועגד.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ערלויבניש האָט דער שטעטישער סטאַראָסטע ה' סטושעמינסקי אָפיציעל ערקלערט, אַז די געוועלבער מעגען שוין זיין אָפען ביז 9 אַ זייגער אין אָוועגד.

די פּאָסט אין די חגאות.

(2) אין ווגיליע וועלען די פּאָסט־אַמטען פונקציאָנירען נאָרמאַל; דעם ערשטען טאָג ווייַנאַכטען וועלען אַלע פּאָסט־אַמטען זיין גענצליך געשלאָסען. דעם צווייטען טאָג וועלען זיי זיין אָפען ביז 11 אַ זייגער און ס'וועט פאַנאַנדערגעטראָגען ווערען די קאָרעספּאָנדענץ. דאָנערשטאָג וועלען שוין די פּאָסט־אַמטען פונקציאָנירען נאָרמאַל.

שרפות און שאָדענס צוליב די פרעסט.

(וו) די פרעסט, וועלכע האָבען זיך זייט אַ פּאָר טאָג איינגעשטעלט ביי אונז אין שטאָדט, האָבען געטראָפען אַלעמען אונגעוואַרט און אָנגעמאַכט פיל שאָדענס, אין פיל ערטער האָבען געפּלאַצט די וואַסער־רעהרען, וועלכע זענען נישט געווען פערהיט און נישט אַרויסגעוויקעלט מיט קיין שטרוי א. אנ. די איינוואוינער זענען געווען געצוואונגען זיך צו בעזאָרגען מיט וואַסער דורך וואַסער־טרעגער.

* * *

(וו) אין צוזאַמענהאַנג מיט די שנייען און פרעסט, האָבען זיך בעוויזען און דערמאָהנען שוין וועגען ווינטער, האָט די שטעטישע סטאַראָסטווע אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג צו דער פּאָליציי אַז זי זאָל אָנהיטען די פעראָרדנונג וועגען ריין־האַלטען די הייזער און טראָטואַרען. ביים פאַלען פון אַ שניי דאַרפען די טראָטואַרען 3 מאָל אַ טאָג גערייניגט ווערען און בעשיט ווערען מיט זאַמד, אָדער מיט אַש, ביי אַ גרעסערען שניי דאַרף מען דעם שניי פון די דעכער אַראָפּוואַרפען, כדי צו פערמיידען קאַטאַסטראָפעס. דאָס אַראָפּוואַרפען דעם שניי דאַרף פאָרקומען פאַר 6 אַ זייגער אינדערפריה.

* * *

(ב) דער פראָסט אין לאָדז לאָזט זיך פיהלען נישט נאָר מיט דער קעלט, נאָר אויך מיט „וואַרעמס". צוליב דעם שטאַרקען פראָסט הייצט מען שטאַרקער אין די אויוונס און עס לאָזט זיך אויס מיט שרפות.

נעכטען האָט מען אַרויסגערופען די פייער־לעשער אויף פאָלגענדע שרפות, וועלכע זענען ענטשטאַנען צוליב דער פראָסט:

אויף אַלעקסאַנדראָווסקאַ 96, ביי אַ געוויסען יעקב הערטקאָרן; אויף סענאַטאָרסקאַ 83 אין דער טישלעריי פון מאַטעאוש מיראָווסקי; אויף אַנדזשעיאַ 52 אין דער פאָלקס־שולע; אויף ליפּאָווע 71 אין דער וואוינונג פון ה' שמואל הערשפעלד.

צענניקעס אין די געשעפטען.

(2) די שטעטישע סטאַראָסטווע האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, אַז אין אַלע געשעפטען זאָלען אויף אָנגעוועהנע ערטער אַרויסגעהאָנגען ווערען צענניקעס.

די סטאַראָסטווע האָט אויך אַרויסגעגעבען אַ צענניק, אין וועלכען עס זענען אויסגערעכנט די מאַקסימאַל־פּרייזען. פאַר פערלאַנגען איבער די אָנגעוויזענע פּרייזען דראָהט אַ שטראָף. ש

שטאָטישע אונטערנעהמונגען.

(מ) דינסטאָג איז אונטערן פאָרזיץ פון וויצע־פּרעזידענט ראַפּאַלסקי פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער אָפּטיילונג פאַר שטאָטישע אונטערנעהמונגען ביים לאָדזער מאַגיסטראַט. צו דער זיצונג זענען אויך איינגעלאַדען געוואָרען די פאָרזיצערס פון אַלע פראַקציעס אין שטאָט־ראַט.

אין אָנהויב האָט וויצע־פּרעזידענט ראַפּאַלסקי רעפערירט וועגען אַ צוגאָב־אָפּמאַך מיט דער עלעקטראָווניע וועגען בעלייכטען די גאַסע, וועלכע זענען נישט פאָראויסגעזעהען אין'ם ביז איצטיגען אָפּמאַך. נאָך אַ לענגערען מיינונגס־אויסטויש איז אָנגענומען געוואָרען אַ פּראָיעקט פון אַזאַ אָפּמאַך, וועלכער וועט בעהאַנדעלט ווערען דורך'ן מאַגיסטראַט און דאַן איבערגעגעבען צום בעשטעטיגען אויפ'ן פּלענום פון שטאָט־ראַט.

לויט די בעדינגונגען פון דער קאָנצעסיע, וואָס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען בשעתו דעם שטעטישען שחט־הויז קען איצט דאָס שחט־הויז אויסגעקויפט ווערען דורך דער שטאָדט. די זיצונג האָט אָנגענומען אַ פּרינציפּיעלען בעשלוס און די אָפּטיילונג פון די שטאָטישע אונטערנעהמונגען וועט אויסאַרבייטען די בעדינגונגען פון אויסקויפען.

נאָכדעם האָט וויצע־פּרעזידענט ראַפּאַלסקי אָפּגעגעבען אַ בעריכט וועגען די אָרגאַניזאַציאָנס־אַרבייטען אַרום דער גרינדונג פון אַן אַקציען־געזעלשאַפט פאַר אַן עלעקטרישער באַהן־ליניע לאָדז—ראָקיטשין—טאָמאַשאָוו. די אַקציען־געזעלשאַפט ווערט געגרינדעט דורך דער שטאָט לאָדז, אַרומיגע סיימיקעס און פּריוואַט־פּערזאָנען. דער נייער סטאַטוט וועט בקרוב פאָרגעשלאָגען ווערען דעם שטאָט־ראַט צום בעשטעטיגען.

צום סוף איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען איינאָרדנען אַ מאַרק־פּלאַץ אין קאַראָלעוו. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען איינצואָרדנען אויפ'ן פּלאַץ ביי דער ווילענסקי גאַס אַ מאַרק־פּלאַץ און איבערגעבען איהם צו בענוצען זיך פון'ם 1 יאַנואַר 1929 יאָהר. די אָפּצאָהלען פאַר האַנדלען אויפ'ן מאַרק וועלען גענומען ווערען ערשט זייט 1. אַפּריל, לויט'ן זעלבען טאַריף, וואָס אויף אַלע אַנדערע שטעטישע מאַרק־פּלעצער.

——:0:——

שטיצע פאַר אינטעלעקטועלע אַרבייטער.

(2) ווי מען אינפאָרמירט אונז וועט די פערוואַלטונג פון דער קראַנקען־קאַסע, אַלס אינסטיטוציע וועלכע פערטרעט דעם פערזיכערונגס־אַמט פאַר די אינטעלעקטועלע אָנגעשטעלטע אין וואַרשע, היינט און מאָרגען, ד.ה. דאָנערשטאָג און פרייטאָג אויסצאָהלען די איינמאָליגע אונטערשטיצונג וועלכע איז אָנערקענט געוואָרען דורך דעם פערזיכערונגס־אַמט צוליב דעם צעהן־יעהריגען יובל פון פּוילענס אומאָפּהענגיגקייט. עס וועלען בעקומען אויסגעצאָהלט די יענע אַרבייטסלאָזע אינטעלעקטועלע, וועלכע האָבען בעקומען פון'ם פערזיכערונגס־אַמט אונטערשטיצונג אין נאָוועמבער.

ביים אָננעהמען די אונטערשטיצונג דאַרפען די אַרבייטסלאָזע האָבען ביי זיך אַ פערזענליכען דאָקומענט און אַ לעגיטימאַציע פון מלוכה'שען אַרבייטס־פערמיטלונגס־אַמט.

אַנ'אַפּערייסט פאַר'ן געריכט.

אַ שלאָסער פּראַקטיצירט אַלס דאָקטאָר אין דלוטאָוואָ און אין סאַנדאָמיערזש און ווערט פערמשפּט דורכ'ן היגען קרייז געריכט אויף 2½ יאָהר טורמע.

דעם 22. מערץ 1925 האָט זיך צום נאַטשעלניק פון וואָיעוואָדישען געזונדהייטס־אַמט ד"ר סקאָלסקי געמעלדען אַ געוויסער יונגערמאַן און זיך פאָרגעשטעלט אַלס דאָקטאָר־מעדיצין אַלעקסאַנדער מושינסקי.

דער דערמאָנטער מושינסקי האָט דעם ד"ר סקאָלסקי דערלאַנגט אַ בקשה, אַז מען זאָל איהם ערלויבען צו פּראַקטיצירען אויפ'ן שטח פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע אַלס דאָקטאָר מעדיצין.

צו דער דערלאַנגטער בקשה האָט דער פּעטענט בייגעלעגט אַ בעשטעטיגונג פון מאָסקווער אוניווערסיטעט, אַז ער האָט אין 1915 געענדיגט דעם דאָרטיגען מעדיצינישען פאַקולטעט מיט'ן טיטול „וראַטש" און אַ חוץ דעם איניגע צייגנישען פון פערשידענע מיליטערישע הייל־אַנשטאַלטען אַז ער האָט אויך ביי זיי פּראַקטיצירט אַלס דאָקטאָר.

אויפ'ן גרונד פון די דערמאָנטע דאָקומענטען האָט דער וואָיעוואָדישער אַמט ערטיילט דעם זעלבען מושינסקי'ן דאָס רעכט צייטווייליג צו פּראַקטיצירען אַלס דאָקטאָר.

מושינסקי האָט זיך בעזעצט אין דלוטאָוואָ ביי ווילצין און אָנגעהויבען זיין מעדיצינישע טעטיגקייט. דורך דער צייט האָט דער וואָיעוואָדישער געזונדהייטס־אַמט איבערגעשיקט דעם דאָקטאָר מושינסקי'ס פּאַפּירען אין אינערן־מיניסטעריום און אין הויפּט געזונדהייטס־אַמט.

דאָרט האָט מען בעטראַכטענדיג די צייגנישען פּאַפּירען, געפונען, אַז עס איז נישט עפּיס מיט מושינסקיס דאָקטאָרישקייט אינגאַנצען אין אָרדנונג.

די בערופענע מאַכט האָט אונטערגענומען אַנ'אויספאָרשונג און עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די בייגעלעגטע צייגנישען פון די מיליטערישע שפּיטאָלען זענען נישט בלויז געפעלשט, נאָר, אַז אַזעלכע שפּיטאָלען און אונטערגעשריבענע דאָקטוירים האָבען קיינמאָל נישט עקזיסטירט און עקזיסטירען נישט.

וואָס שייך דעם דאָקטאָר־דיפּלאָם, האָט דער סאָוויעטישער אינערן־קאָמיסאַריאַט מיטגעטיילט אויף אַ דיפּלאָמאַטישען וועג דער פּוילישער מאַכט, אַז אין 1915 יאָהר האָט קיין שום מושינסקי נישט געענדיגט דעם מעדיצינישען פאַקולטעט און איז בכלל קיינמאָל נישט געווען פערשריבען אַלס סטודענט פון מאָסקווער אוניווערזיטעט.

דערהאַלטענדיג אַזעלכע רעוועלאַציעס האָט די פּראָקוראַטור ביים קאַלישער קרייז־געריכט פעראָרדענט צוצוציהען דעם פאַלשען דאָקטאָר מושינסקי צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם ענין איז מושינסקי אַרויסגערופען געוואָרען קיין ווילצין אויף אַ פערהער צום אויספאָרשונגס ריכטער.

דער בחור האָט אָבער אויסגענוצט אַ גינסטיגען מאָמענט און איז פון קלאָזעט פערשוואונדען געוואָרען.

נאָך איהם זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען שטעק־בריף, מען האָט איהם אַ לענגערע צייט געזוכט און אין ערגיץ נישט געקאָנט געפונען. ערשט אין אַ צייט אַרום האָט מען איהם דערטאַפּט אין סאַנדאָמיערזש.

דאָרט האָט ער זיך לעגיטימירט אַלס וויקטאָר סטאַנאָוטשיק און אויפ'ן סמך פון אַ געפעלשטער בעשטעטיגונג פון וואָיעוואָדישען געזונדהייטס־אַמט אין קיעלץ פונקט ווי אין דלוטאָוואָ איבער אַ האַלב יאָהר אויך אַלס דאָקטאָר.

אין משך פון דער צייט איז איהם שוין אפילו אַלס סטאַנאָוטשיק געלונגען נאָכאַמאָל חתונה צו האָבען. און דאָס ראַדאָמער קרייז־געריכט האָט איהם טאַקע פאַר ביגאַמיע פערמשפּט אויף 2 יאָהר טורמע.

נעכטען איז דערזעלבער מושינסקי געזעסען אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק פאַר פעלשען דאָקטאָרישע פּאַפּירען.

דער אָנגעקלאָגטער האָט זיך פערענטפערט, אַז ער האָט די פּאַפּירען אַליין נישט געפעלשט, נאָר זיי געקויפט אין אַ וואַרשאָווער רעסטאָראַציע אויף כמיעלנאַ גאַס ביי אַנ'אומבעקאַנטען פערזאָן.

ער איז פון פאַך אַ שלאָסער און קוים געענדיגט 6 קלאַסען. קיין פּראַקטיק האָט ער סיי ווי נישט געהאַט. איבעריגענס איז איהם נישט בעגאַנגען אַזוי ווייט אין דער פּראַקטיק ווי אין טיטול — דאָקטאָר, וואָס גיט די מעגליכקייט אַריינצוקומען אין די בעסערע קרייזען פון דער געזעלשאַפט.

דאָס געריכט אונטער'ן פאָרזיץ פון ריכטער קאָזלאָווסקי האָט דעם פאַלשען דאָקטאָר פערמשפּט צו צוויי און אַ האַלב יאָהר טורמע.

געריכטס־לאַווניקעס אין די אַרבייטס־געריכטען.

(2) די קרייז־קאָמיסיע פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען האָט אָנגעהויבען צוזאַמענצושטעלען די קאַנדידאַטען־ליסטע אויף געריכטס־לאַווניקעס צו די אַרבייטס־געריכטען. לאָדז וועט האָבען 75 לאַווניקעס און 150 פערטרעטער. אין די קאַנדידאַטען־ליסטעס דאַרפען אָנגעגעבען ווערען אַ דרייפאַכע צאָהל נעמען, ד.ה. 225 אויף לאַווניקעס און 450 אַלס פערטרעטער. אַ חוץ דעם וועלען צוזאַמענגעשטעלט ווערען ליסטעס פון לאַווניקעס פאַר'ן קרייז־אַרבייטס־געריכט. דאָ וועלען זיין 35 לאַווניקעס, 70 פערטרעטער, אויף די ליסטעס דאַרפען פיגורירען אַ דרייפאַכע צאָהל קאַנדידאַטען. די ליסטעס דאַרפען צוגעשטעלט ווערען אין אַרבייטס־מיניסטעריום דעם 29־טען ה. ח.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט־דיזשורען.

(2) מ. ליפּיעץ, פּיעטריקאָווער 193; מ. מילער, פּיעטריקאָווער 46; ה. גראָשקאָווסקי, קאָנסטאַנטינער 15; פערעלמאַן, ציגעלנאַ 64; ה. ניעוויאַראָווסקי, אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37; א. פּאַפּאַש, פּלאַץ קאָשטשעלני 10.

יודישער קאַמער־טעאַטער

לייטונג: מ. בראָדערזאָן.

„אַררט"

זאַכאָדניאַ 43

היינט – 1 פאָרשטעלונג: אָנהויב 9.30 אַ זייגער אָוועגד

„לאַטקעס"

1) אוּבערטור | 2) נאַקטורען | 3) קאַפּעליוש | 4) באַלעבאַטיש | 5) קיילע־ביילע | 6) מורינו עליבאַבאַ | 7) וואַסער־טרעגער | 8) לאַטקעס | 9) ווייב און געליבטע | 10) ס'יודישע געסעל

טעקסטען פון משה בראָדערזאָן, משה נאַדיר, אַהרן צייטלין און ב. קאָוונער. מוזיק: דוד ביינעלמאַן און י. בוים.

הנחה־בילעטען זענען היינט גילטיג.

די קאַסע איז אָפען טעגליך פון 6 אָוו., שבת פון 1.30 ביז 5 נאָכמ. און פון 7 אָוועגד.

פערבאָט דעם האַנדעל אויף די הויפּט-גאַסען

(פּ) כדי צו רעגולירען די האַנדעלס-באַוועגונג אויף די הויפּט-גאַסען אין לאָדז, אַרבייט די אַדמיניסטראַטיווע אָפּטיילונג ביי דער וואָיעוואָדסקע אויס נייע פאָרשריפטען וועגען האַנדעל אויף די גאַסען.

לויט די נייע פאָרשריפטען וועט אין אונזער שטאָט בעשטימט ווערען העכער טוועלף פּלעצער, וואו עס וועט זיין ערלויבט דער פערקויף אויף דער גאַס, לויט אַ ספּעציעלער ערלויבניש פון דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט.

אויף די רעפּרעזענטאַנט-גאַסען וועט דער גאַס-האַנדעל אינגאַנצען זיין אויסגעשלאָסען. אויף אַרויסצושטעלען גאַסען-אויטאָמאַטען וועט מען אויך דאַרפען אַ ספּעציעל ערלויבניש און דער אויטאָמאַט וועט פאַראויס אויסגעפּרואווט ווערען דורך אַ טעכנישער קאָמיסיע.

פּראָיעקט צו צווינגען געוויסע לאָקאַטאָרען צו פערלאָזען זייערע דירות.

לויט דעם נייעם בוי-געזעץ האָבען די קאָמונאַלע פערבאַנדען דאָס רעכט צו צווינגען פערשידענע איינוואוינער צו פערלאָזען זייערע דירות. דאָס רעכט איז געגעבען געוואָרען אין פאַלען ווען דאָס פערבלייבען פון לאָקאַטאָר דראָהט דער זיכערקייט, אָדער ווען דאָס פערלאַנגט דער עפענטליכער אינטערעס. אין מיניסטעריום פון עפענטליכע אַרבייטען איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע ווי אַזוי איינצופיהרען די דאָזיגע פעראָרדנונג אין לעבען. עס געהט אין דעם פּ"ט וועגען פאַלען ווען אימיצער וויל אויפשטעלען אַ נייע גרויסע געביידע. ער קומט ביים היינטיגען טאָג צו די לאָקאַטאָרען, וועלכע וואוינען אין אַלטען הויז, וואָס שטעהט אויף דעם אָרט פון דעם פּראָיעקטירטען און וויל די לאָקאַטאָרען געבען אַ ענטשעדיגונג זיי זאָלען אויף אַזאַ אופן בעפרייען זייערע וואוינונגען. שטענדיג אין אַזעלכע פאַלען טרעפט מען אָן אויף שוועריגקייטען צוליב די אינגעהויערע אַפּעטיטען פון די לאָקאַטאָרען, וואָס ווילען נתעשר ווערען ביי דער דאָזיגער געלעגענהייט.

אויפ'ן סמך פון דעם בוי-געזעץ האָט דאָס רעכט דער מיניסטער פאַר עפענטליכע אַרבייטען אין פערשטענדיגונג מיט'ן אינערן מיניסטעריום אַרויסצוגעבען אַ פעראָרדנונג וועגען דעם, אַז די בוי-סעקציע קאָן צווינגען די לאָקאַטאָרען צו פערלאָזען די דירות אין פאַל, ווען עס ווערט אָנערקענט, אַז דאָס שטעלען פון דער געביידע איז נויטיג צוליב אַלגעמיינע אינטערעסען. עס איז כמעט זיכער, אַז אַזאַ פעראָרדנונג וועט אונטערגעשריבען ווערען.

אַ מאַן, וואָס האָט דערמאָרדעט זיין ווייב

(2) אין יולי 1927 איז אויף אַ פּאָליציי-וואַך געקומען אַ געוויסער סטאַניסלאַוו באַלצעושאַק און געמאָלדען, אַז זיין פרוי מאַריאַ האָט זיך דערשאָסען. די פּאָליצייאישע אויספאָרשונג, וואָס איז באַלד אַרויסגעפיהרט געוואָרען האָט פעסטגעשטעלט אַז מאַריאַ איז ערמאָרדעט געוואָרען, און אַלס בעשולדיגטער אין ערמאָרדען מאַריאַ באַלצעושאַק איז צוגעצויגען געוואָרען איהר מאַן, סטאַניסלאַוו.

מאַריאַ האָט דערהאַלטען אַ ירושה פון איהרע עלטערן אַ גוט. זי האָט געפיהרט זעהר אַ בעשיידען לעבען; איהר מאַן סטאַניסלאַוו, וועלכער האָט געפיהרט אַ מעהר רוישיגע לעבען האָט איהר אָנגערעדט צו פערקויפען דאָס גוט. דאָס געלד האָט ער פערהוליעט. צוליב דעם זענען פאָרגעקומען אָפטע קריגערייען און בעת אַזאַ סכסוך האָט סטאַניסלאַוו דערשאָסען זיין פרוי.

דאָס לאָדזשער קרייז-געריכט האָט איהם פערמשפּט אויף 12 יאָהר שווערע טורמע. דער אַפּעלאַציע-ראַט, וועלכער איז פאָרגעקומען אין וואַרשא, האָט איהם די שטראָף פערקלענערט ביז 6 יאָהר.

———:o:———

קליידער-פערטיילונג אין רב'ס ת"ת און אין „מלביש ערומים".

זונטאָג זענען פאָרגעקומען צוויי פייערליכקייטען פון בעקליידונג פאַר אָרימע יודישע קינדער און יתומים.

אין רב'ס ת"ת אויף שול. יאַקובאַ 6 ביי דער אַנוועזענהייט פון דער גאַנצער פערוואַלטונג, דאַמען-קאָמיטעט און געסט פון שטאָט האָט דער פּרעזעס ראַטמ. י. בערמאַן געעפענט די פייערליכקייט, אָנגעוויזען אויף דער וויכטיגער טעטיגקייט פון דער ת"ת. ער האָט דערביי ערקלערט, אַז אַלץ, וואָס ווערט געלערנט טעאָרעטיש, ווערט דורכגעפיהרט פּראַקטיש אין דער ערציהונג פון די קינדער. אַזוי למשל, מאַכען די קינדער די פיינסטע האַנד-אַרבייטען, שניידען, צייכענען, קלעפען, מאַכען ציגעל און פון די ראָזינע ציגעל אַרבייטען זיי אויס דעם מאָדעל פון ת"ת-בנין אין מיניאַטור, וואָס ווערט איבערגעשיקט אויף דער אויסשטעלונג אין פּוילען.

דאַן איז פאָרגעקומען די פערטיילונג צווישען 203 קינדער זענען פערטיילט געוואָרען ג"ע, שעהנע פּאַלטאָס מיט פוטער-קעלנער, 87 מאַרינאַרקעס, 109 פּאָר הויזען, 22 כאַלאַטען, 45 העמדער, 33 שפּאַנצערס, 200 שאַלען; דורכ'ן ראַבע-קאָמיטעט, וואָס געפינט זיך אונטער דער זאָרגפעלטיגער אָנפיהרונג פון דער פרוי ניכטבערג און דער רביצין סעגאַל איז פערטיילט געוואָרען 50 פּאָר שיך און 50 פּאָר זאָקען.

אויך האָט „מלביש-ערומים", (נאַרוטאָוויטש-גאַס 43), דורכגעפיהרט אַזאַ מלבושים-פערטיילונג אין לאָקאַל פון האַנדווערקער-פערבאַנד, פּאָלודניאָוואַ 4. דער זאַל איז געווען איבערפולט פון אָרימע קינדער און איינגעלאַדענע געסט.

פּרעזעס רייטבערגער האָט געעפענט די פערזאַמלונג און איבערגעגעבען דעם פאָרזיץ דעם ה' פּלאַטאָוו, וועלכער האָט אויך דורכגעשניטען דעם באַנד, וואָס האָט געפיהרט צו'ם מאַגאַזין פון די קליידער, אַ פולער זאַל מיט פּעק אָנטועכץ און שוכוואַרג, איינגעפּאַקט אין בעזונדערע פּאַפּירענע טאָרבעס. צווישען צוויי הונדערט קינדער איז פערטיילט געוואָרען אַ פולע הלבשה ווי אַ העמד, טאַשענטיכעל, היטעל, פּאַלטאָ, און שיך מיט זאָקען.

דאָס ערשטע קינד איז בעקליידעט געוואָרען דורך פרוי וויענער, די אַלמנה נאָך משה אהרן וויענער.

צוזאַמען מיט'ן פּעקעל בעקליידונג האָבען די קינדער בעקומען אַ פיינעם מאַלצייט פון ברויט, וואורשט, טיי, טשאַסטעס און צוקערוואַרג.

צוגאַב-קאָנטראָל-פערזאַמלונג.

פון דינסטאָג דעם 11-טען ביז דעם 21. דעצעמבער וועלען דויערן די צוגאַב-קאָנטראָל-פערזאַמלונגען פאַר רעזערוויסטען און לאַנדשטורם, וועלכע וואוינען אין לאָדז. צו די צוגאַב-קאָנטראָל-פערזאַמלונגען דאַרפען זיך צושטעלען:

1) רעזערוויסטען אין לאַנדשטורם מיט און אָהן געוועהר (קאַטעגאָריעס A, C, C 2 און D) פון די יאָהרען 1903, 1900 און 1888.

רעזערוויסטען (קאַטעג. A) פון די יאָהרען 1890, 1891, 1894, 1895, 1896, 1897 1898 און 1899, וועלכע האָבען זיך געדאַרפט מעלדען צו די מיליטערישע איבונגען און האָבען ווי צוליב וועלכע ס'איז סבות נישט דורכגעמאַכט.

3) רעזערוויסטען און לאַנדשטורמען (קאַטעגאָריע A, C און C 1) פון די יאָהרגענג 1887, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899 און 1901, וועלכע האָבען זיך געדאַרפט צושטעלען צו די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען אין די יאָהרען 1925, 1926 און 1927 און האָבען פּס צוליב וועלכע ס'איז סבות נישט בעצושטעלט.

די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט דאַרפען זיך צושטעלען אין דער פּ. ק. או. 2 אויף ניי-ציגעלגאַס 51 דעם 17, 18 19, 20 און 21 דעצעמבער; די וואָס וואוינען אין 2, 3, 5, 8 און 9 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט דאַרפען זיך צושטעלען אין פּ. ק. או. 1 אויף נאָוואָ-טאַרגאָוואַ 18 דעם 11, 12, 13, 14 און 15 דעצעמבער.

מ'דאַרף זיך צושטעלען פּינקטליך 9 אַ זייגער פריה מיט דעם מיליטערישען-ביכעל, מאָביליזאַציע-קאַרטע און אַנד. מיליטערישע דאָקומענטען.

אַ גנבה.

(—) נעכטען ביינאַכט האָבען זיך אין דער וואוינונג פון אַ געוויסען רוד פּאָס (ציגעל-גאַס 7) אַריינגעכאַפּט גנבים און אַרויסגעגנבעט פערשידענע קליידער, פוטער און ציהרונג.

Dr. med. J. LUBICZ

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.
אייגענע פּראַצאַוניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע [illegible]
[illegible] אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע פיס, באַנדאַזשען א. ז. וו.
עמפּפאַנגען פון 5—7 אין אָוונט.

„די פּער'משפּט'ע"

וואו? ווען? — ווען? וואו?

געזעגנונגס-אָוונט לכבוד ז. זילבערצווייג

מאָנטאָג אין אָוונט איז אין היגען „פילהאַרמאָניע" פאָרגעקומען דער געזעגנונגס-אָוונט לכבוד דעם רעדאַקטאָר פון יודישען טעאַטער-לעקסיקאָן ז. זילבערצווייג.

ווי ווייט דער אַרטיסטען-פעראיין אין וואַרשע שאַצט אָפּ די פערדינסטפולע אַרבייט פון ה' זילבערצווייג אויפ'ן געביט פון זאַמלען מאַטעריאַל פונ'ם לעבען פון דער יודישער אַרטיסטען-וועלט, בעווייזט דער פאַקט, וואָס דער פעראיין האָט צום געזעגנונגס-אָוונט געשיקט קיין לאָדז די גאַנצע טרופּע פון קאַמינסקי'ס טעאַטער אין וואַרשע.

די פאָרשטעלונג פון דער ראַזינער טרופּע איז געווען אַ גרויס געשעהעניש. מיר זענען שוין אָפּגעוועהנט צו זעהען ביי אונז אין שטאָט אַ טעאַטער-פאָרשטעלונג אין וועלכער עס זאָל זיך בעטייליגען די בעסטע אַרטיסטען, וואָס מיר פערמאָגען אין פּוילען.

די מאָנומענטאַלע פאָרשטעלונג האָט זיך טאַקע אויסגעצייכענט דערמיט, וואָס מיר האָבען געהאַט די געלעגענהייט צו אַזאַ צוזאַמענשפּיל, וואָס געהערט צו די זעלטענהייטען אין היגען יודישען טעאַטער.

דעם אָוונט האָט געעפענט אין נאָמען פון לעקסיקאָן-קאָמיטעט דער אַרטיסט ז. קאַץ, וועלכער האָט אין וואַרימע ווערטער בעגריסט זילבערצווייג'ן.

דער דראַמאַטורג און רעזשיסער אַנשעל שאָר האָט געהאַלטען אַ בעגריסונג אין נאָמען פון דער יודישער אַרטיסטען-יוניאָן אין אַמעריקע. אין נאָמען פון לאָדזשער אַרטיסטען-קאָלעקטיוו האָט בעגריסט דער אַרטיסט ה' ראַקאָוו.

אין נאָמען פון אַרטיסטען-פעראיין אין פּוילען האָט בעגריסט ה' יובילער.

רעד. ז. זילבערצווייג ווערט אויפגענומען מיט אַפּלאָדיסמענטען פון גרויסען עולם. ער דאַנקט האַרציג דעם פערזאַמעלטען עולם, די אַרטיסטען, וועלכע זענען ספּעציעל געקומען פון וואַרשע, בעזונדערס די אַרטיסטין דאָראַ ווייסמאַן און אַנשעל שאָר.

נאָכדעם איז געגעבען געוואָרען די פאָרשטעלונג פון דער פּיעסע „ווייב און געליבטע". די איבעראַשונג פון דער פאָרשטעלונג איז געווען דאָראַ ווייסמאַן.

דאָס שטיק געהערט צום גוט-בעקאַנטען מעלאָדראַמאַטישען רעפּערטואַר, וואָס איז אויסגערעכענט אויף אַרויסצורופען טרעהרען ביים צושויער, איז אויך אָנגעפּיקעוועט מיט שטראָף-רייד, מיט פּיקאַנטע סצענעס, מיט גוטהאַרציגקייט, מיט שלעכטע מידות, מיט פערראַט, מיט טרייהייט, נאַאיוויטעט, אונשולד, פערפיהרערישקייט, שאַנטאַזש און פערגעבונג.

עס איז דאָרט פאַראַן פון כל טוב. עס פעהלען נאָר בלויז לעבעדיגע מענשען, וועלכע זאָלען דאָס אַלץ איבערלעבען. עס דרעהט זיך אַרום אויף דער סצענע ברעקלעך שאָטענס פון מענשען. אין איינציגע פיגור איז מעהר בולט געצייכענט, דאָס איז די ראָלע פון פרוי אסתר (דאָראַ ווייסמאַן).

עס איז שטאַרק קענטיג אַז אַלע ראָלען זענען אין דער פּיעסע אַזוי אַראַנזשירט, אַז עס זאָל זיך מעהר אָנזעהן די ראָלע פון פרוי אסתר. דאָס איז אַ גרויסער חסרון פון דער רעזשי.

מיט איהר ערשטען אַרויסטריט אין לאָדז האָט דאָראַ ווייסמאַן בעוויזען, אַז זי איז אַן אַרטיסטין פון אַ גאָר גרויסען פערנעם. איהר ברייטערער טאַלאַנט קאָן נישט אָפּשאַצען. נאָך איינציגע גרעסערע ראָלען, מיט וועלכע עס וועט זיין בעשעפטיגט אין דער זעלבער פּיעסע, אויך גוטע אַרטיסטען, דער איינדרוק פון ווייסמאַנ'ס שפּילען איז אַ שטאַרקער, זי רייסט מיט דעם צושויער, זי צווינגט מיט איהר מיטערלעבען, מיטצולאַכען, מיטצוליידען איהרע ליידען און פריידען. אַזעלכע געפיהל-אויסדריקען, וועלכע שפּילען זיך אָפּ אויף איהר פּנים, בעת'ן שפּילען, האָבען מיר שוין לאַנג אין היגען יודישען טעאַטער נישט געזעהען.

דאָראַ ווייסמאַן האָט פערכאַפּט און ענטציקט, גאָר נישט קיין וואונדער, וואָס דער עולם האָט איהר בעדאַנקט מיט גרויס התלהבות.

די אַנדערע ראָלען פון שטיק זענען געלעגען אין די הענט פון די גוט-בעקאַנטע אַרטיסטען באַלאַקאָוו, פעניגשטיין, לאַנוי, סאַנדלער, ראָטמאַן, נאַגעל, אייזענבערג, קאַץ און אַנד.

ווי שוין געזאָגט, זענען דאָס נאָר קליינע ראָלען, אין וועלכע די אַרטיסטען האָבען נישט געהאַט די מעגליכקייטען זיך אויסצוצייכענען. דאָך איז יעדער אויפטריט פון די אַלע אַרטיסטען געווען איינדרוקספול, ווייל יעדער האָט זיך בעמיהט אַרויסצוברענגען דאָס בעסטע פון זיין טאַלאַנט.

דער לאָדזשער ליבלינג באַלאַקאָוו האָט אַרויסגערופען אין זאַל אַ שטורם פון געלעכטער מיט זיין געזונטען הומאָר.

דער צוזאַמענשפּיל איז געווען גלענצענד און דער רושם איז דעריבער געווען גאָר שטאַרק.

ה' זילבערצווייגס געזעגנונגס-אָוונט איז אַזוי אַרום פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ טעאַטראַל-געשעהעניש, וואָס מען וועט לאַנג געדענקען.

טעאַטער-מענש.

צו יוסף ווינאָגראַדאָוס יובילעי-קאָנצערט.

דער גרויסער קאָנצערט פון יוסף ווינאָגראַדאָוו, וואָס וועט פאָרקומען דינסטאָג דעם 26-טען דעצעמבער אין פילהאַרמאָניע האָט אין די לאָדזער יודישע קרייזען אַרויסגערופען אַן אויסערגעוועהנליכען אינטערעס.

ה' ווינאָגראַדאָוו, וועלכער האָט געהאַט אַן אונבעשרייבליכען ערפאָלג אויף אַלע וועלט-סצענעס, האָט ווי בעקאַנט געווידמעט זיין גרויסען טאַלאַנט אויך פאַר דער קלאַסישער מוזיק אין דער יודישער שפּראַך.

פאַר דער מלחמה האָט ער אין לאָנדאָן אויפגעפיהרט אין יודיש אַזעלכע גרויסע אָפּערעס, ווי: „מאַסקען-באַל", „ריגאָלעטאָ", „מאַזעפּאַ", „פריזיר פון סעוויל".

ה' ווינאָגראַדאָוו איז אויך בעריהמט אַלס אויספיהרער פון פאָלקס-לידער, אין וועלכע ער האָט צו זיך קיין גלייכען נישט. זיין מעכטיגע באַריטאָן-שטימע און וואונדערבאַרע עקספּרעסיע, וועלכע זענען שוין לאַנג בעקאַנט דעם לאָדזער עולם, ווייזט זיך איצט אַרויס מיט אַ בעזונדערער קראַפט. דער קינסטלער, וועלכער האָט אַריינגעבראַכט אין זיין רעפּערטואַר אויך יודישע פאָלקס-לידער ברענגט אַרויס פון זיי די טיפסטע ליידען און פריידען פון דער יודישער מאַסע. דערפאַר ווירקט ער אויך אַזוי שטאַרק אויף אַלעמען מיט זיין מימיק, זיין העלדען-שטימע, זיין פראַזירונג, זיין פערטיפען זיך ברענגט דערצו, אַז אַלע זענען גערירט.

אין קאָנצערט נעמט אויך אָנטייל די בעקאַנטע וויאָלין-קינסטלערין לילי האַקאָווסקאַ און דירעקטאָר יעקב הירשפעלד.

היינט די פּרעמיערע

„הערצער צו פערקויפען".

היינט, דאָנערשטאָג, ווערט אין יודישען טעאַטער „פילהאַרמאָניע" געגעבען צום ערשטען מאָל אין לאָדז די בעוואוסטע פּיעסע, וועלכע האָט געהאַט אַ ריזיגען ערפאָלג אין אַמעריקע „הערצער צו פערקויפען" פון ל. מלאך. די פּיעסע האָט אַ רייכען אינהאַלט, און ס'זענען געמאַכט געוואָרען גרויסע הכנות צו איהר אויפפיהרונג. אַלע אַרטיסטען טרעטען אויף אין נייע קרעאַציעס. די מוזיק צו דער פּיעסע האָט אָנגעשריבען דער בעקאַנטער מוזיק-דיריגענט לעאָן זעלמאַן. רעזשיסירט דורך יוליוס ראַקאָוו. עס בעטייליגט זיך דער גאַנצער אַנסאַמבל, כאָר און אָרקעסטער. אויך טרעט אויף אין דער פּיעסע, דער בעקאַנטער טענצער פון וואַרשעווער „פּערסקע אָקאָ" מיעטשיסלאַוו קאַרקאָווסקי.

פון קינאָ „ספּלענדיד".

אין קינאָ טעאַטער „ספּלענדיד" ווערט איצט דעמאָנסטרירט מיט גרויס ערפאָלג דער הערליכער פילם א. נ. „וואָלפּסאָנס צירק" די הויפּט ראָלען קרעאירען די בעקאַנטע פילם שוי-שפּילער העלענאַ אַללאַן, דאָמעניקאַ נאַמבינאַ א.א.וו. דער דאָזיגער פילם פערמאָגט פיל רייצענדע און ענטציקענדע בילדער וואָס לאָזען איבער אויף די צושויער אַ שטאַרקען איינדרוק.

מאָרגען שפּילט הובערמאַן אין פילהאַרמאָניע.

מאָרגען פרייטאָג 8.30 אָוונט וועט דאָס קולטורעלע לאָדז האָבען אַ גרויסען קינסטלערישען יום-טוב. אין פילהאַרמאָניע טרעט אויף מיט איין איינציגען קאָנצערט דער קעניג פון די פידלער, דער אונפערגלייכליכער וויאָלין-צויבערער בראָניסלאַוו הובערמאַן. הובערמאַנס שפּילען איז מלאכים-מוזיק און זיינע קאָנצערטען לאָזען איבער אויף די צוהערער אַן אונפערגעסליכען איינדרוק.

דער אינטערעס צו הובערמאַנס קאָנצערט אין לאָדז איז זייער גרויס.

מעלדונג.

אַכטונג פריזיער-אַרבייטער!

היינט, דאָנערשטאָג דעם 20-טען דעצעמבער 7,30 אָוונט מוזען אַלע פריזיער-אַרבייטער, יוגענדליכע און עלטערע, מיטגלידער און נישט-מיטגלידער זיין אין פעראיין ([illegible] 68/70) וועגען בעשטימען דעם טאָג פון שטרייק.

3218 די פערוואַלטונג.

„קעניג" פון טעאַטער־שונד האָט געלעבט ווי אַ מיליאָנער און געשטאָרבען אין אַן'אַנשטאַלט פאַר אָרימע.

„פּראָפעסאָר" הורוויץ פלעגט אַרומפאָהרען אין קאַרעטען, ווען אין הויז איז נישט געווען קיין שטיקעל ברויט צום עסען. — זיין טראַגישער סוף.

פון לעאָן בלאַנק.

אָפּגערעהט זיך אַ שטיקעל צייט אָהן פּרנסה, האָט דער „פּראָפעסאָר" זיך פעראייניגט מיט מאָריס האַינע, וועלכער האָט אין יענער צייט געהאַט אַ גרויסען נאָמען אַלס אַ קאָמיקער. ביידע האָבען געדונגען דאָס ווינדזאָר טעאַטער אין ניו־יאָרק (איצט שטעהט דאָרטען די גרויסע מאַנהעטען בריק), און דאָרטען האָט עס דעם „פּראָפעסאָר" ווידער אָנגעהויבען געהן זעהר גוט און ער האָט ווידער אָנגעהויבען שמייסען מיט דער בייטש.

ער איז מיט'ן ווינדזאָר טעאַטער געווען פערבונדען עטליכע יאָהר, און דאָרטען האָט ער אויפגעפיהרט זיינע אָפּערעטעס: „בן הדור", „כוזרי", „יציאת מצרים", „בית דוד," „די צווי [illegible]", „יעקב און עשיו", „חורבן קישינעוו" און נאָך אַנדערע פּיעסען.

אין איינע פּיעסען האָט ער געמאַכט אַ סך געלד, און אַזוי ווי ער האָט אַלע מאָל ליב געהאַט צו לעבען ברייטלעך, איז איהם שוין מעהר נישט אָנגעשטאַנען צו וואוינען צווישען קבצנים, האָט ער זיך געקויפט אַ שעהנע הויז אין ברוקלין, אויף סעינט מאַרקס עוועניו, וואָס איז דאַן געווען איינער פון די רייכסטע געגענדען. און כדי אַלעס זאָל זיין מיט'ן קנאַק, האָט ער זיך געקויפט אַ קאַרעטע מיט פיר פערד.

דער הויף פון דעם הויז, וואו ער האָט געוואוינט, איז געווען פערפלאַנצט מיט בלומען, און פאַר דעם אַליין, פאַר די בלומען הייסט עס, האָט ער בעצאָהלט אַ פאַר הונדערט דאָלאַר.

היינט די צימערן! פּאַלאַצען. און צו דעם — אַ ספּעציעלער ביליאַרד־צימער.

ער האָט געלעבט ווי אַ מאָנאַרך.

און ווען ער פלעגט צופאָהרען אין זיין קאַרעטע צום טעאַטער, האָבען אַלע פאַר איהם געציטערט. אפילו זיין פאַרטנער מאָריס האַינע, האָט פאַר איהם געציטערט. קיינער האָט נישט געטמייעט צו רעדען איהם אַנטקעגען אין יענער צייט. אַזאַ זאַך וואָלט בעטראַכט געוואָרען פּונקט ווי אַ מרידה נעגען אַ מלך.

און איך געדענק אַזאַ פאַל;

ווען מיר האָבען געשפּילט הורוויץ'עס „יעקב און עשיו" האָט דער מוזיקער, הערמאַן וואָהל, פערקויפט אַ געוויסען קופּלעט צו אַ דירעקטאָר, ער זאָל עס אָפּדרוקען, און ווען „פּראָפעסאָר" הורוויץ האָט דערזעהען דעם געדרוקטען קופּלעט, איז ער געוואָרען שרעקליך אין כעס, און צורופענדיג וואָהל'ן צו זיך, האָט ער אָנגעהויבען שרייען:

— וואָס איז דאָס?... וואָס איז דאָס, פרעג איך אייך!

הערמאַן וואָהל האָט גענומען טענה'ן, אַז אַ מוזיקער האָט אַ רעכט צו פערקויפען אַ קופּלעט, אַז אַזוי פיהרט זיך אויף דער גאַנצער וועלט. „עס איז מיין מוזיק", — האָט ער געזאָגט, — און איך האָב אַ רעכט עס צו פערקויפען".

קוקענדיג פון דערווייטענס ווי אַזוי הערמאַן וואָהל האַלט זיך אַזוי מוטיג רעדענדיג מיט'ן „פּראָפעסאָר", האָבען מיר איהם מקנא געווען.

מיר האָבען אָבער געזאָגט, אַז דאָס וועט נישט אָפּגעהן גלאַט. און אַזוי איז טאַקע געווען. דער „פּראָפעסאָר" איז געוואָרען נאָך מעהר אין כעס און [illegible] ענדיג נאָר גאָהענט צו וואָהל'ן, האָט ער איהם געגעבען אַ שפּיי אין פּנים און איז אַוועק...

אונז האָט דאָס שרעקליך פערדראָסען — אָבער, געה שטעל זיך געגען דעם „פּראָפעסאָר"!

מיט אַ צייט שפּעטער האָט ער געהאַט אַ סכסוך מיט דער אַקטיאָרען יוניאָן; נישט געוואָלט אַז מען זאָל איהם זאָגען [illegible], איז ער אַוועקגעפאָהרען קיין איראָפּאַ און געבראַכט פון דאָרטען אַ גאַנצע טרופּע פון זיבעצעהן אַקטיאָרען... אין דער טרופּע זענען געווען: יאַזעליר, ראָזענשטיין, אַנשעלשאָר, שראַגע, גראַף, זילבערט, גילטמאַן, פּערקוף און אַנדערע. דאַן האָט מען געפּרובט פערהאַלטען די אַקטיאָרען אויף דער שיף און זיי נישט אַריינלאָזען קיין אַמעריקאַ, אָבער עס האָט גאָר נישט געהאָלפען: דער „פּראָפעסאָר" האָט אויסגעפיהרט זיינס; ער האָט די אַקטיאָרען אַרונטערגענומען און דערנאָך אויפגעפיהרט מיט זיי דעם „ציגיינער באַראָן" און [illegible] ער געמאַכט אַ סך געלד.

מיט דער זעלבער טרופּע האָט ער אויפגעפיהרט די אַלע אַנדערע גרויסע אָפּערעס, וואָס איך האָב פריהער אויסגערעכענט. דאָס איז געשעהן אין די עטליכע יאָהר, וואָס ער איז געווען אין ווינדזאָר טעאַטער.

שפּעטער האָט ער ווידער געהאַט אַ סכסוך מיט דער אַקטיאָרען אוניאָן, איז ער ווידער אַוועקגעפאָהרען קיין איראָפּאַ, און דאָס מאָל האָט ער שוין געבראַכט נישט קיין יודישע טרופּע, נאָר אַ דייטשע אָפּערע־קאָמפּאַני.

זיין פּלאַן איז געווען צו קאָנקורירען מיט'ן מעטראָפּאָליטען אָפּערעהויז, אַזוי האָט מען געזאָגט. עס האָט געהייסען, אַז ער וועט געבען דעם עולם אַ געלעגענהייט צו זעהן און הערען אַן אָפּערע פאַר איין דאָלאַר.

די אָפּערע־קאָמפּאַניע, וואָס ער האָט געבראַכט איז געווען אַ גרויסע — זינגער און זינגערינס, באַריסטען און כאָריסטקעס און מוזיקער. די אויסגאַבען זענען געווען גרויסע. דערצו האָט דער „פּראָפעסאָר" נאָך געהאַט אויפ'ן קאָפּ די יודישע טרופּע אויך.

Dr. med. St. Heinrich

POMORSKA 10, TEL. 47-67

ספּעצ. פון אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ לאָמפּען־שטראַהלען

עהמט אָן פון 2–3 נאָכמ. און פון 4–7 אָוונט

אַלעמען האָט מען געדאַרפט צאָהלען שכירות, כאָטש אַ סך זענען אַרומגעגאַנגען ליידיג. האָט דער „פּראָפעסאָר" זיך ווידער גענומען רעדען אַ צייט לאַנג ביז ער האָט זיך פערדרעהט און זיך שוין מעהר נישט געקענט אַרויסדרעהען...

ער האָט אומגליקליך געמאַכט, אַ זיך, אַ זין פּאַרטנער, און אין די יודישע טעאַטער־קרייזען האָט מען גענומען רעדען, אַז דער „פּראָפעסאָר" איז שוין אויף גרויסע צרות און אַז עס איז אַ סכנה, אַז ער דרעהט זיך שוין דעם קאָפּ איבער אַ גראָשען...

אָבער אין אַ קאַרעטע איז ער נאָך אַלץ געפאָהרען!...

איינמאָל, ווען ער איז צוגעפאָהרען צו ציטלינגס קאַפע, וואָס איז דאַן געווען אויף קאַנאַל סטריט, האָט איהם דער קאָמיקער בעריל בערנשטיין געגעבען אַ קיבעץ, וועלכער האָט זיך גלייך צוטראָגען צווישען יודישע טעאַטער־לייט, — „פּראָפעסאָר" — האָט בערנשטיין אַ זאָג געטהון מיט אַ שמייכעלע — זעהט נאָר, אייערע פערד ווינקען צו מיר מיט די אויגען: זיי ווילען עסען...

דער „פּראָפעסאָר" האָט זיך אָנגעצונדען פאַר כעס, אָבער ער האָט שוין מעהר נישט געהאַט דעם מוט וואָס פריהער, און גיבענדיג זיך אַ וועג אַוועק אין דער קאַרעטע, האָט ער ביין געזאָגט דעם אַנטרייבער, אַז ער זאָל פאָהרען...

דאָס מאָל איז געוואָרען אַלץ ערגער און ערגער. מען האָט נישט געהאַט קיין געלד צו בעצאָהלען רענט פאַר'ן טעאַטער; מען איז געווען אין געפאַהר אַרויסגעוואָרפען צו ווערען. אָבער דער „פּראָפעסאָר" איז נאָך אַלץ געפאָהרען אין אַ קאַרעטע און נאָך אַלץ געהאַלטען אַ שטאַל מיט פיר פערד!...

און כדי ווייטיגע מענשען זאָלען רעכענען, אַז עס איז גאָר נישט אַזוי געפעהרליך ווי מען מיינט, אַז די לאַגע איז גאָר נישט אַזוי שלעכט ווי מען זאָגט, האָט ער זיך געקויפט נאָך אַ פערד — אַ „טראָטער", און אַ וועגעלע מיט צוויי רעדלעך. דער מאָלט איז דאָס געווען שטאַרק אין דער מאָדע, אַלע ספּאָרטסמענע לייט האָבען דאָס געהאַט.

קיין געלד דערויף האָט ער נישט געהאַט, איז ביי איהם אין הויז געווען אַ דינסט, וועלכע האָט פערמאָגט עטליכע הונדערט דאָלאַר, האָט ער ביי איהר געבאָרגט פינף הונדערט דאָלאַר, און איז אויך אַריין אין דער מאָדע מיט אַ „טראָטער".

דער איינגענטימער פונ'ם ווינדזאָר טעאַטער, אַ רייכער קריסט מיט'ן נאָמען מוירפי, האָט געלעבט אַ סך בעשיידענער און אַ סך איינגעהאַלטענער פון'ם „פּראָפעסאָר"; ער האָט נישט געקענט פערשטעהן פאַר וואָס ער רייסט אַזוי די אויגען מיט זיין אַרט לעבען, און אַלע מאָל, ווען ער פלעגט איהם זעהן צופאָהרען צום טעאַטער אין דער קאַרעטע, פלעגט ער שאָקלען מיט'ן קאָפּ. איינמאָל האָט מען איהם געפרעגט פאַר וואָס ער שאָקעלט מיט'ן קאָפּ, האָט ער דערויף געענטפערט אַזוי:

— ער, דער „פּראָפעסאָר", וועט נאָך שטאַרבען אין אַן אַנשטאַלט פאַר אָרימע לייט...

און זיין נבואה איז טאַקע מקוים געוואָרען.

עס איז ווי מיט אַמאָל האָט אַלעס אָנגעהויבען געהן באַרג אַראָפּ און די לאַגע איז געוואָרען, וואָס אַמאָל אַלץ ערגער און ערגער.

פערבאָרגען אין חובות ביז איבער'ן קאָפּ, האָט דער „פּראָפעסאָר" זיך גענומען ראַנגלען מיט דער נויט, וואָס האָט זיך אויף איהם פון אַלע זייטען ווי אַ שווערער וואָלקען געדרוקט. ער האָט זיך שוין אָבער נישט געקענט אויסדרעהען.

וואָס אַ טאָג איז געוואָרען אַלץ ערגער און ערגער; מען האָט ביי איהם צוגענומען דאָס שעהנע הויז אין ברוקלין, די פערד, די קאַרעטע, דאָס טייערע מעבעל — אַלעס וואָס ער האָט פערמאָגט. ער איז געבליבען אַזוי אָרים, אַז עס איז פשוט געווען אַ שרעקליכער רחמנות אויף איהם.

באַלד נאָכדעם איז דאָס ווינדזאָר טעאַטער אויך [illegible] געבראָכען. מאַדאַם בערטאַ קאַליש האָט דאָס טעאַטער איבערגענומען, און דער „פּראָפעסאָר" איז געבליבען מיט גאָר נישט.

און דאַ האָט זיך געמאַכט נאָך אַן אומגליק; זיין און אין איינציגע טאָכטער — אָזוי האָט זי געהייסען — וועלכע איז ביי איהם געווען טייערער פון אַלץ אין דער וועלט, איז קראַנק געוואָרען און איז געשטאָרבען. דאָס איז פאַר איהם געווען דער גרעסטער קלאַפּ, ווייל ער האָט די איינציגע טאָכטער שרעקליך ליב געהאַט און איז געווען גרייט צו טהון פאַר איהר אַלץ אין דער וועלט אַבי זי זאָל זיין גליקליך.

זיין ווייב איז אויך געשטאָרבען. ער איז געבליבען איינער אַליין אין דער קאַלטער וועלט — נישט קיין ווייב, נישט קיין טאָכטער, נישט קיין פריינד, אַנ'עלענדער, אָרימער, אומגליקליכער, צובראָכענער מענש...

חוץ דעם, וואָס ער האָט שרעקליך געליטען פון דעם, וואָס ער איז געקומען צו אַזאַ ביטערער לאַגע, איז איהם דערצו נאָך געווען אַ בויז פאַר לייטע. ער האָט זיך שרעקליך געשעהמט דערמיט, וואָס ער איז געקומען צו אַזאַ לאַגע. און אַזוי האָט ער זיך אַ לענגערע צייט געמוטשעט, זיך אויפגעגעסען אַ לעבעדיגען ביז ער איז געוואָרען פּאַראַליזירט...

ער האָט אָנגעהויבען נאָכשלעפּען אַ פוס מיט אַ האַנד, דערצו האָט ער נאָך פערלוירען דעם קאָנטראָל איבער געוויסע חושים פון זיין קערפּער... און ווען ער פלעגט זיך אַמאָל קוים מיט צרות צושלעפּען צו אַ טעאַטער און בעטען, מען זאָל איהם געבען עסען, איז אומגליך געווען איינצושטעהען געבען איהם...

זיין סוף איז געווען אַ שרעקליכער.

מען האָט איהם אַריינגעגעבען אין מאָנטעפיאָרע־היים, און דאָרטען איז ער געשטאָרבען. עס איז מקוים געוואָרען די נבואה פון, בעם גוי, אַז „פּראָפעסאָר" משה איש הורוויץ הלוי" וועט שטאַרבען אין אַן אַנשטאַלט.

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען־און האַרץ־קראַנקהייטען, מאַגען־שטראַהלונגען און קינסטליכע נערווען. אין דערהיים פון 3–5 נאָכמיטאָג.

צוריקגעקעהרט.

שוידערליכע טראַגעדיע

פון אַ פערליבט יודיש פּאָר'ל אין פּאַריז.

(סוף)

און דאַ האָט פּאַסירט אַ מערקווירדיגע זאַך: אין דערזעלבער צייט, וואָס ה' ז. ר. פיהלט זיך גוט און גליקליך דערפון, וואָס ער זעהט אַז אַלע ביי איהם אין הויז האָבען גערן דאָס מיידעל. און וואָס זי, דאָס מיידעל, פיהלט זיך גוט און היימיש ביי איהם אין הויז, ערוועקט זיך אָבער ביי איהם אַ מאָדנע אומרוהיגקייט, צוזעהענדיג די שטאַרקע פריינדשאַפט, וואָס ענטוויקעלט זיך צווישען זיין זוהן מיט דעם מיידעל...

הער ז. ר. פּרובט אָנווענדען אַלערליי מיטלען, [illegible] צו ווירקען דעם געפיהל ביי די צוויי יונגע מענשען: ער שאַפט דעם מיידעל בעקאַנטשאַפטען מיט אַנדערע יונגעלייט, ער בעמיהט זיך זיין זוהן צו פעראינטערעסירען מיט אַנדערע מיידלעך. אָבער דער רעזולטאַט איז פּונקט אַ פערקעהרטער, ווי דער שטיינער איז.

נאָר אין אַ קורצע צייט האָט זיך צווישען דעם יונגען בערנאַרד ר. און דעם מיידעל ענטוויקעלט אַזאַ הייסע ליבע, אַז קיין שום קראַפט אין דער וועלט איז נישט אימשטאַנד געווען זי צו צושטערען.

דער יונגערמאַן בערנאַרד ר. האָט גערעדט, אַז דעם פאָטער שטעהט נישט אָן דער יחוס, אַז ער וויל אוודאי נישט, אַז זיין זוהן זאָל חתונה האָבען מיט אַן אָרים מיידעל אָהן נדן. ער האָט גערעכענט, אַז ווען דער פאָטער וועט זעהען, אַז ער האָט פעסט בעשלאָסען דאָס מיידעל צו הייראַטען וועט ער ממילא ווייכער ווערען, און אַזוי ווי ער האָט ביז איצט געהאַנדעלט געגענאיבער איהר ווי אַ פאָטער, וועט ער ווייטער אַזוי האַנדלען און וועט צושטימען צום שידוך.

אָבער דאָס מיידעל, זעהענדיג ווי ה' ז. ר. ליידט פון דער הייסער פריינדשאַפט צווישען איהר און זיין זוהן, האָט זיך זעהר שלעכט געפיהלט. זי האָט זיך געפיהלט גלייך ווי זי וואָלט בעגאַנגען די גרעסטע אומדאַנקבאַרקייט געגען דעם, וואָס האָט איהר געטהון די גרעסטע טובות. זי האָט געפיהלט, ווי זי וואָלט בעצאָהלט מיט שלעכטס פאַר גוטס, און זי האָט געוואָלט דערשטיקען אין זיך איהרע געפיהלען. איינמאָל, בעת אַ שפּאַציר מיט בערנאַרד ר. האָט זי צו איהם געזאָגט:

— דו זעהסט דאָך, אַז דיין פאָטער האָט נישט קיין גרויס נחת פון אונזער צו שטאַרקער פריינדשאַפט, ער האָט טאַקע מיך זעהר גערן און ער האָט אויף מיר רחמנות געהאַט ווי אויף אַן אָרים מיידעל. מיט וועמעס פאָטער ער איז אַמאָל געווען זעהר בעפריינדעט, אָבער ער וועט קיינמאָל נישט צושטימען, אַז אַ דאָס אָרימע מיידעל זאָל ווערען זיינע, דעם גביר'ס שנור. האָב איך דערפאַר קיין רעכט נישט איהם צו בעצאָהלען מיט שלעכטס פאַר דאָס גוטס, וואָס ער האָט מיר געטהון, לאָמיר זיך דערווייטערען נאָך איידער מיר ווערען צו שטאַרק נאָהענט.

אַזוי האָט דאָס מיידעל געזאָגט צו איהר געליבטען און האָט איהם צערטליך געגלעט איבער'ן קאָפּ. האָט ער איהר געזאָגט, אַז אָהן איהר וועט זיין לעבען קיין שום זין נישט. און נאָך אַזעלכע ווערטער, וואָס אַ בחור זאָגט צו אַ מיידעל, אין וועלכער ער איז פערליבט. חוץ דעם האָט ער איהר פערזיכערט, אַז זיין פאָטער איז נישט אַזאַ שלעכטער מענש, און ער וועט זיך נישט אַנטקעגענשטעלען דעם גליק פון זיין קינד, און דאָס מיידעל האָט בעשלאָסען, אַז זי האָט נישט קיין רעכט אָפּצושטויסען פון זיך דעם, וועמען זי האָט אַזוי ליב, און ער האָט זי נאָך ליבער, און ער פערזיכערט, אַז אָהן איהר וועט ער זיין דער אומגליקליכסטער מענש אויף דער וועלט.

זעהענדיג, אַז צווישען זיין זוהן און דעם מיידעל האָט זיך ענטוויקעלט אַזאַ הייסער ראָמאַן, האָט ה' ר. בעשלאָסען צו רעדען מיט יעדען פון זיי בעזונדער. אָבער די ליבע צווישען דעם יונגען פּאָרל איז שוין געווען אַזאַ פלאַם־פייערדיגע, אַז ווען ער האָט גענומען אָפּרעדען דאָס מיידעל, האָט זי נאָר געקאָנט ענטפערען מיט אַ שטראָם הייסע טרעהרען.

געזעהען, אַז קיין שום מיטלען העלפען דאָ נישט, האָט ה' ר. ז. בעשלאָסען אַרויסצוקומען מיט'ן גאַנצען טראַגישען אמת...

איינמאָל, אין אַ געוויסען אָוונט, האָט ה' ז. ר. גענומען זיין זוהן מיט דעם מיידעל זיך מיט זיי פערשלאָסען אין אַ בעזונדער צימער און ער האָט צו זיי אַזוי געזאָגט:

— הערט מיך אויס מיינע קינדער. איך וויל נישט, אַז איהר זאָלט מיך האַלטען פאַר אַ שלעכטען און מיינען, אַז איך וויל נישט אייער גליק. וואָרים אייער גליק איז מיין גליק. איך וויל אייך נישט לאָזען חתונה האָבען, ווייל איהר טאָרט נישט חתונה האָבען. ווייל דאָס וואָלט געווען דאָס גרעסטע אומגליק אין אייער לעבען און אויך אין מיינעם. איך האָב געוואָלט פון אייך בעהאַלטען אַ גרויסען סוד. און איך האָב גערעכענט, אַז עס וועט זיך מיר איינגעבען אייך צו ווירקען. איך זעה אָבער, אַז איהר זענט שוין צו ווייט אַוועק אין אייערע געפיהלען, מוז איך אייך שוין זאָגען דעם גאַנצען אמת.

— איהר טאָרט נישט חתונה האָבען נישט ווייל מיר שטעהט נישט אָן דער שידוך, ווי איהר מיינט געווים, נאָר ווייל איהר זענט ברידער און שוועסטער פון איין טאַטען, כאָטש נישט פון איין מאַמען...

דאַן האָט ער זיי דערצעהלט פאָלגענדע געשיכטע:

ער, ז. ר. האָט געליבט דער מיידעל'ס מוטער מיידעלווייז, ער האָט געהאַט אַ קאָנקורענט. זי, דאָס מיידעל איז צו ביידען נישט געווען גלייכגילטיג, דאָך האָט זי איהם ליבער געהאַט איידער יענעם. איינמאָל, אין אַ געוויסען אָוונט, ווען ער איז געבליבען מיט איהר אַליין, האָבען זיי זיך ביידע פערגעסען, און מיט אַ צייט שפּעטער האָט זי שוין געוואוסט, אַז זי איז שוואַנגער. אויסמיידען איהר חרפּה האָט זי נאָר געקענט, ווען זי זאָל שוין חתונה האָבען מיט איהם, ז. ר'ן, וואָלטען איהרע עלטערען נישט איינגעשטימט, סיידען זי זאָל זיי דערצעהלען פונ'ם אומגליק. אָבער דאָס האָט זי נישט געקענט פועל'ן ביי זיך. דאַנעגען, דער צווייטער איז געווען פון אַ זעהר שעהנער משפּחה. און עס וואָלט פאַר זיי געווען אַ גליק־שידוך. זי האָט זיך פאַר יענעם אָנפערטרויט. זי האָט איהם געזאָגט: „אויב דו האָסט מיך אַזוי שטאַרק ליב, ווי דו זאָגסט, קענסטו מיך האָבען, אָבער דערפאַר מוזטו זיין אַ [illegible] פאַר מיין שאַנד". ער איז בעשטאַנען, און ער האָט מיט איהר חתונה געהאַט אין עטליכע טעג אַרום, ז. ר. איז פאַר גרויס צער און קרענקונג אַוועק אין דער גרויסער וועלט אַריין. ער איז געקומען נאָך פּאַריז. און מיט דער צייט האָט ער פערגעסען די יוגענטלעכע נאַרישקייטען. ער האָט אין פּאַריז גענומען אַרבייטען, און ווי מיר האָבען שוין געזעהן, האָט ער זיך גאַנץ לייטיש אַרויסגעאַרבייט. ער האָט חתונה געהאַט, געהאַט קינדער, און עס איז איהם נישט איינגעפאַלען צו טראַכטען דערפון, אַז ערגעץ דאָרטען, אין אַ קליין שטעטעלע אין פּוילען האָט ער אַ טאָכטער — זיין עלטסטע טאָכטער, די פרוכט פון זיין ערשטער ליבע. ערשט נאָך דער מלחמה האָט ער בעקומען אַ בריף פון פּוילען פון אַ פרוי, וועלכע דערצעהלט איהם, אַז זי איז מיט איהר איינציגע טאָכטער, וועלכע איז אויך זיין טאָכטער, לעבען אין גרויס נויט, אַז איהר מאַן איז גע'הרג'עט געוואָרען אין דער מלחמה, און אַז ער וואָלט געדאַרפט אונטערשטיצען זיין קינד.

וואָס ווייטער איז געווען האָבען מיר שוין געזעהן. די קינדער האָבען שווייגענדיג אויסגעהערט די גאַנצע געשיכטע.

אויף מאָרגען אין דער פריה האָט מען דאָס יונגע פּאָרל געפונען ליגענדיג פערסמ'ט ביי איהר אין צימער.

אין די צייטונגען איז וועגען דעם געווען אָפּגעדרוקט עטליכע שורות, צווישען אַנדערע אומגליקספאַלען פון יענעם טאָג.

י. פּ־ן.

יאהר קאַטאָרגע פאַר ערמאָרדען א כלה.

טראגעדיע פון דער שעהנער 15-יעהריגער דאַקטילאָ.

... פאַרי.ער גע̇ריכט פון גע̇שוואוי̇רענע אין ... דער פראָצעס פון 25-יעהריגען זשאַ... ינוא, וועלכער האָט דערי̇אָסען דעם 11. ... כלה, די 15-יעהריגע לוסיע דובאַנע, ... טילאָ.

... ארין גע̇ריכט האָט דער אָנגעקלאָגטער דער־ ... אַז ער האָט זיך בעקענט מיט דער שעה, ... אַקטילאָ, ווען זי איז אַלט געווען 14 יאָהר. ... ער און באַבע פון דער מיידעל האָבען כסבים ... אויפ'ן שידוך, נאָר דער חתן האָט גע̇דאַרפט ... פון די כלה וועט אַלט ווערען 15 יאָהר. ... דאַקטילאָ איז אַלט גע̇וואָרען 15 יאָהר, איז ... חתן צוגעשטאַנען צו איהר מיט נישט עכטישע ... ערונגען. די דאַקטילאָ האָט דערצעהלט וועגען ... נאַנצער גע̇שיכטע איהר מוטער. איין אָוועגד, ... האָט גע̇דאַרפט גע̇העהן פון דער אַרבייט צו ... אהיים, האָט דער חתן זי געוואָלט בעגלייטען. ... כלה האָט אָבער כו"א געהאַט צו געהען מיט ... בינאַכט און גע̇זאָלט גע̇ה'ן אַליין צו זיך אַהיים. ... חתן האָט איהר גע̇געבען פעטש.

— וואָס איך הייס, דאַרפסטו מיר פאָלגען — ... זשאַ̇עף איהר גע̇זאָגט. די 15-יעהריגע לו־ ... האָט וועגען דעם אַלעם דערצעהלט איהר ... ער. די מוטער האָט גערופען צו זיך דעם ... און איהם ערקלערט, אַז לוסיע וועט מיט ... נישט חתונה האָבען צוליב זיין שלעכטע האַנד־ ... דער חתן האָט גע̇שיקט אַ בריף צום קאָמיסאַר ... אויסאַר און גע̇שריבען, אַז ער וועט ערמאָרדען די ... טילאָ ווייל זי האָט איהם אָפגעזאָגט. ... זשאַ̇עף. וואַרט אויף זיין כלה, ווען זי רעדט מיט איהרע בעקאַנטע און פאָרערט פון דער דאַקטילאָ אַז זי זאָל זיך אומקעהרען צו איהם. די דאַקטילאָ ענטזאָגט איהם ווידער, און דער פערליבטער שיסט אויס אין איהר די יקילע, פון וואָס זי שטאַרבט.

אַלס ציוויל. מאַהנער מצד דער פאַמיליע פון לוסיע איז אַרויסגעטראָטען אַדוואָקאַט קאַמפינקי. פערטיידיגער פון אָנגעקלאָגטען איז געווען אַדוואָקאַט רוזענוויל. די מוטער פון דער ערמאָרדעטער דער־ צעהלט פאַר די גע̇שוואוירענע, אַז דער מערדער האָט וואָרנישט גע̇טראַכט ערנסט וועגען חתונה האָבען מיט איהר טאָכטער. איהר פאָטער האָט זיך איינינע מאָל בעקלאָגט, אַז איהר חתן וויל זי אַפילו נישט פאָרשטעלען פאַר זיינע עלטערן, ווייל די עלטערן זענען נישט צופרידען פון שידוך. זיי זאָגען, אַז זייער זוהן דאַרף נעהמען 300 טויזענד פראַנק נדן.

— איך אַליין, דערצעהלט די מוטער, האָב גערעדט מיט'ן חתן און געבעטען, אַז ער זאָל לאָזען צורוהע מיין טאָכטער. די מוטער האָט אויך אונטער־ גע̇רערט אַ געשפרעך פון זשאָזעפ'ן מיט לוסיען. דער חתן האָט געפאָדערט ביי זיין כלה זי זאָל קומען צו איהם אַהיים. די מוטער פאָדערט אַ שטרענגע שטראָף, ווייל די ערמאָרדעטע איז געווען איהר איינציגע טאָכטער.

נאָך די רעדעס פון פראָקוראָר און פערטיידי־ גער, האָט דאָס גע̇ריכט פערמשפט זשאָזעף פוי־ נואַ'ן צו 20 יאָהר קאַטאָרגע און צו בעצאָהלען 50 טויזענד פראַנק שאָדען ערזאַץ דער מוטער פון דער ערמאָרדעטער.

—:0:—

צום קאַרנאַוואַל

עמפפעהלט איך דער געעהרטער קונדשאַפט די נייעסטע

פראַנצויזישע פערפומען, טואַלעט-זייפען, פודער, קעלנישע בלומען-וואַסערן

ווי אויך אַ רייכען אויס־וואַהל פון אַלער אַרט קאָסמעטיק

צו שטיינענד ביליגע פרייזען.

Perfumerja J. DRUKIER

ZAWADZKA 11, tel. 75-92.

DO KĄPIELI UŻYWAJ TYLKO MYDŁO JODŁOWE

Sapopinol

SAPOPINOL WZMACNIA NERWY

J. & S. STEMPNIEWICZ POZNAN

יורידישע עצות.

אין דער דאַזיגער אָפטיילונג גיט די רע־ דאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַבאָנענטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווע־ רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן.

יורידישע אָפטיילונג

פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

גילטיג דעם 20-טען דעצעמבער 1928

8506 א. ענגיעלקע.

אויב דער הויזווירט קאָן אויפווייזען, אַז ער האָט ביז'ן 12 יאַנואַר 1921 פערנעמען אַליין פאַר זיין אונטערנעמונג אייער לאָקאַל און ער האָט זיין אינטערנעהמונג ליקווידירט אין צוזאַמענהאַנג מיט די מלחמה'דיגע אָדער נאָך דער מלחמה'דיגע געשעהעניש, איז פאַראַן אויפ'ן סמך פון דאָ־ זיגען אומשטאַנד אַ גרונט אייך צו עקסמיטירען, פערשטייט זיך נאָר אויף אַזוי פיל, אויף וויפיל דער הויזווירט אַליין וועט אויסנוצען דעם זעלבען לאָקאַל פאַר זיין אייגענבראויך.

8507 הערש מאיר.

די פאָדערונג איז נישט קיין גערעכטע.

די ערוואָרבענע היפּאָטעק נעמט אַרום אַלע אינטערעסיציעס, וועלכע זענען אין היפּאָטעקירטען אימבעוועגליכען אייגענטום לאָקירט געוואָרען.

8508 אַ לעזער פון פאַלנאָצנע גאַס:

דער ענין וועגען סעקוועסטער פון אייער סאָכטערס מאַשין איז נישט קלאָהר.

פערשטענדיגט זיך פערזענליך מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע.

8509 שאַליט:

8510 אַ טרייער לעזער פון פיעטרקאָווער 176.

8511 אַ טישלער־מייסטער:

8512 .L. C. K

8513 אַ שטענדיגער לעזער .M. L

8514 ניעמעלע:

8515 בנימין עקשטיין:

8516 .Ch. B

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פער־ שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטאָג אין רעדאַקציע.

8517 אַ לעזער פון משעשין.

דער אופן פון אייער בירגערשאַפט איז רע־ גולירט געוואָרען אויפ'ן סמך פון אוסטאַוו פון 26 סעפט. 1922 (דזש. אוסטאַוו 88/1922 באַ־ זיציע 791) אין דער פעראָרדנונג פון מיניסטאָרען־ ראַט פון 12 דעצעמבער 1922 דזש. אוסט. 10/1923 פאַז. 58.

8518. אַ פעראינטערעסירטער לאָקאַטאָר פון קילינסקיעגאָ.

די טענה פון אייער הויזווירט, האַלט נישט אויס די רעכטליכע קריטיק און וועט דעריבער דורכ'ן גערייכט בעשטימט אָפגעוואָרפען ווערען.

ס'איז נישט פאַראַן אַזאַ פאָרשריפט, לויט וועלכער דער דעקרעט פון 11. אַפּריל 1924 וועגען לאָקאַטאָרען־שוץ זאָל נישט זיין חל אויף בירגער פון פרעמדע מלוכות.

דער אַרטיקעל 30 פון דערמאָנטען דעקרעט, וועגען וועלכען ס'האַנדעלט זיך מסתמא, זאָגט, אַז נאָר בירגער פון די מלוכות קאָנען געניסען אין פוילען פון די הנחות, וועלכע ס'גיט דער דעקרעט וועגען לאָקאַטאָרען־שוץ, אויב אין זייערע לענדער געניסען די פוילישע בירגער אויך די זעלבע רעכט.

וואָס שייך סאָוויעט־רוסלאַנד, איז דאָרט אין דעם פרט נישט פאַראַן קיין בעזונדערע גאַציאָנאַ־ לע בעגרעניצונגען פאַר פוילישע בירגער. ווי־ באַלד אַזוי קאָן נישט קיין רייד זיין, אַז דער ציטירטער דעקרעט זאָל נישט חל זיין אויף אַ בירגער פון סאָוויעט רוסלאַנד.

—:0:—

דער שוואַרצער וואָלף

(24 (ראָמאַן).

———

ריכטיגער פון אַלע איז געווען די לעצטע השערה, אַז דאָס איז ראַדזשינסקי.

האָט וואָלאַדעק ברייט געעפענט די טיר, שנעל אַריין אין צימער, און אויסגעצויגען די האַנד צום עלעקטרישען שאַלטער.

די ליכט האָט זיך אָבער נישט אָנגעצונדען.

– העי,– האָט ער שטיל אויסגערופען – צו וואָס האָט דאָס געטויגט צו טון?

אין דעם זעלבען מאָמענט האָט ער אַ ציטער געטון, און זיך האַסטיג אַ קעהר געטון.

די טיר האָט זיך שנעל הינטער איהם פער־ קלאַפּט...

דעם ערשטען איינדרוק האָט וואָלאַדעק גע־ האַט, אַז ראַדזשינסקי האָט זיך פערבייגעליסטעט, און איז אַרויסגעלאָפען אין קאָרידאָר.

איידער ער האָט זיך אָבער בעוויזען צו בע־ זינען, וואָס אַזוינס דאָ איז פאָרגעקומען, האָבען איהם אַ פּאָר פעסטע הענד אָנגעכאַפּט פאַר'ן קאָרג און רצחני'ש צוגעדריקט צו דער וואַנד.

אין דער פינסטער האָט זיך פערפיהרט אַ מערדערליך־פערביסענער קאַמף מיט'ן אומבעקאַנ־ טען שונא.

וואָלאַדעק האָט זיך בעמיהט אַרויסצודרעהען, האָט ער אַ שפרונג געטון און אַנידערגעפאַלען, אַ קלאַפּ טועענדיג זיך מיט'ן קאָפּ אין דער פּאָדלאָ־ גע. דער קלאַפּ איז געווען אַזאַ שטאַרקער, אַז ער האָט שיער נישט פערלוירען דאָס בעוואוסטזיין.

ער האָט זיך נאָך אַ קורצע ווײַלע שווער פערטיידיגט, קנאַפּ פערשטעהענדיג, וואָס עס קומט דאָ, אייגענטליך, פאָר, און דער געגנער האָט עס טאַקי אויסגענוצט, כדי מיט'ן גאַנצען קערפער אָנ־ צולעגען זיך אויף איהם און מיט שטאַלענע פינ־ גער צוזאַמענצוקלעמען זיין האַלז.

וואָלאַדעק האָט אָנגעהויבען צו כאָרכלען...

דער וועהטאָג האָט אָנגעהויבען צו ווערען אומערטרעגליך, ס'איז שווער געוואָרען צו אָטע־ מען, אין די אויערן האָט אָנגעהויבען צו זשו־ מען, און די אויגען זענען אַרויסגעקראָכען פון די לעכער.

וואָלאַדעק האָט זיך אויפגעהערט צו אַמפּערען, און ווי אַ טויטער זיך אויסגעצויגען אויף דער פּאָדלאָגע.

די פינגער, וואָס האָבען געשטיקט וואָלאַדעק'ס האַלז, האָבען זיך פונאַנדער געקלעמט.

די הענד פונ'ם שונא האָבען אָפּגעלאָזט וואָלאַ־ דעק'ן אין אַ סעקונדע שפּעטער האָט ער דערשפּירט, ווי זיין האַלז האָט אָנגעריהרט אַ שאַרפע שטאָה־ לענע נאָדעל.

די כחות האָבען זיך מאָמענטאַל צוריקגע־ קעהרט צו וואָלאַדעק'ן.

דער מענש, וואָס האָט זיך איבער איהם אי־ בערגעבויגען איז מיט איין דונערדיגען קלאַפּ אָפּ־ געשליידערט געוואָרען צו דער וואַנד, און גלייכ־ צייטיג האָט וואָלאַדעק'ס רעכטע האַנד מיט אַ מצכ־ טיגער קראַפט אָנגעכאַפּט דעם שונא'ס גע̇מבע.

אין דער פינסטער האָט זיך דערהערט אַ טרישטש פון ציינער.

דער מענש האָט זיך מיט אַ קרעכץ אַנידער־ געוואַליעט אויף דר'ערד...

מיט אָנשטרענגונג האָט זיך וואָלאַדעק געהאַל־ טען אויף די פיס.

דער קאָפּ האָט זיך איהם געדרעהט, נאָר ער האָט געפונען אין זיך גענוג כח, כדי זיך צו בע־ הערשען, און אַרויסצונעהמען דעם רעוואָלווער.

קאַפּיטעל צעהן.

דער הער „פשוט-כמיט".

אין אַ ווײַלע אַרום האָט ער זיך דערמאָנט וועגען זיין עלעקטרישען טאַשען-לעמפּעל.

אַ דינער שמאָלער שטראַהל האָט בעלויכטען דעם שונא, וואָס איז פער'חלש'ט געלעגען אויף דער ערד.

געלעגען איז ער אומבעוועגליך.

דאָס פּנים איז געווען פערדעקט מיט אַ מאַסקע.

אָנצילענדיג אויף דעם פער'חלש'טען זיין רע־ וואָלווער, האָט איהם וואָלאַדעק אַ שטויס געטון מיט'ן פוס.

דער בחור האָט אָבער נישט אַרויסגעוויזען קיין סימנים פון לעבען.

משמעות טאַקי, אַז וואָלאַדעק'ס מתנת יד האָט איהם געמאַכט אין אָרדענונג...

וואָלאַדעק האָט זיך דאַן מיט דער הילף פונ'ם עלעקטרישען לעמפּעל בעטראַכט דאָס צימער.

די דראָטען פון דער עלעקטרישער אינסטאַ־ לאַציע זענען נישט געווען איבערגעשניטען.

בלויז דער שאַלטער איז געווען אויסגעשלאָ־ סען ערב וואָלאַדעק'ס אָנקומען. אַ סימן – דאָס לעמ־ פּעל איבער'ן בעט איז נאָך געווען וואַרעם.

וואָלאַדעק האָט שנעל צורעכט געמאַכט דעם שאַלטער און אָנגעצונדען דאָס ליכט.

דערנאָך האָט ער זיך איבערגעבויגען איבער דעם שונא'ס קערפּער און איבערגעדרעהט איהם אַזוי, אַז ער זאָל קאָנען גוט אָנקוקען דעם פּנים.

דאָס פּנים אין דער מאַסקע איז געווען סמיט'ס פּנים – דעם פערטען חברה-מאַנ'ס פון דער „הינ־ טישער חבריה".

וואָלאַדעק האָט אַרונטערגעריסען די מאַסקע און זיך זשעדנע איינגעקוקט אין דעם אומבעקאַנ־ טען פּנים.

ניין, דעם דאָזיגען מענשען האָט ער קיינמאָל נישט געזעהן!

עפּיס איז אין איהם אין זיינע געזיכטס-צוגען יאָ געווען אַ ביסעל קענטליך.

וואָלאַדעק האָט זיך געפּרובט צו דערמאָנען.. ס'קאָן זיין...

דער אַמעריקאַנער האָט זיך אַ בעוועג געטון' און אַרויסגעלאָזט אַ קרעכץ.

די ברעמען זיינע האָבען אויפגעציטערט, און די ברוסט האָט זיך אַ הויב געטון פון אַ קאָנוואויל־ סיווען זיפץ.

פון דער בעוועגונג זענען זיינע פינגער לויז געוואָרען, און אַרויסגעלאָזט אַ קליינעם בלישטשענ־ דיגען געגענשטאַנד.

וואָלאַדעק האָט דעם געגענשטאַנד אויפגעהויבען און ניינעריג איהם בעטראַכט פון אַלע זייטען.

דאָס איז געווען אַקליינער דינער שפּריצער אָנגעפילט מיט אַ טונקעלער פליסיגקייט.

דער דאָזיגער שפּריצער, וואָס די נאָדעל ... איהם האָט וואָלאַדעק פריהער דערפיהלט אויף ... האַלז, איז בלי שום ספק געווען אָנגעפילט ... בעטויבענדען אָדער טויטענדען סם.

גיכער ווי אַלץ איז עס געווען אַן איינס־ פער-מיטעל.

די „הינטישע חברה" האָט אַרויסגעשיקט ... אַגענט, כדי איינצושלעפּערן דעם „שוואַרצען ... אויף אַ שעה אָדער צוויי – און אפשר, אויף ... ועד – כדי צו בעפרייען זייער „מאַרק" פון ... פעהרליכען קאָנקורענט.

וואָלאַדעק האָט בייז אַ שמייכעל געטון, האַלטענדיג דעם שפּריצער אין האַנד, ... קוק געטון אויף דעם פער'חלש'טען שונא ...

– אויג פאַר אויג, דאָס איז אַ גוטער ציפּ! – האָט ער אַ ברום געטון – און ... זאָל איך עס טאַקי נישט אויספּרוּבען?...

(פאָרזעצונג קומט)

יובילײ-פײערונג פון דער לוין-וועבער-סעקציע בײם האנדווערקער-פעראײן.

די סעג איז פארגעקומען אין האנדווערקער-פעראײן, אנגראנאווא 9, א פײערונג לכבוד דער 1. יאהריגער עקזיסטענץ פון דער לוין-וועבער-סעקציע.

געעפענט האט די פײערונג דער פארזיצער פון דער לוין-וועבער-סעקציע, ה' לעוין. נאכ'ן בעגריסען מיט'ן אויפשטעהן פון די ערשטער דעם פארשטארבענעם בונדישען פיהרער ב. מיכאלעוויטש און דעם פאר-קאמיסיאנט פון דער ראמען-מאגאזין-סעקציע ה' ז. גאלדענבערג, ווערט געשפילט די בונדישע „שבועה".

ה' כ. שאמפאניער גיט א געשיכטליכען איבערבליק איבער דער טעטיגקייט פון דער סעקציע פון דער צייט, ווען זי איז ארויסגעטראטען פון ליין-וועבער-פעראײן, בושעושינער 7, ביז איצט. נאכ'דעם, ווי עס בעגריסען אלע סעקציעס פון פעראײן, ווערט אויסגעפיהרט א רייה ליטעראריש-מוזיקאלישע נומערן און די פײערונג ווערט געשלאסען אונטער די קלאנגען פון דער „שבועה". בײ נאכט איז פארגעקומען א באנקעט.

דער ערשטער אויפטריט פון דער העברעאישער סטודיע.

פארגעכטען איז אין לאקאל פון „הזמיר" פארגעקומען אן עפענטליכער עקזאמען פון דער יאהר דער העברעאישער סטודיע אונטער דער אנפיהרונג פון דער בעקאנטער העברעאישער ארטיסטקע און טעאטער-טוערין פרוי כהן-בערנשטיין.

צו דעם ראזיגען עקזאמען איז געקומען א עולם אײנגעלאדענע געסט פון די היגע ציוניסטישע און העברעאיסטישע קרייזען.

דער עקזאמען האט בעוויזען, אז די דריי חדשים'דיגע פלײסיגע ארבייט פון דער טאלאנטירטער קינסטלערין פרוי כהן-בערנשטיין איז נישט אוועק לאיבוד, און אז בײ איהר ווייטערדיגער מיטארבייט, וועלען מיר אין דער צוקונפט געקאנט זעהן קינסטלערישע קולטורעלע פארשטעלונגען אין דער העברעאישער שפראך.

עס איז כדאי אויך צו דערמאנען לטובה די ארבייט פון דער פרוי פרושיצקא, וואס האט אײנגעשטעלט די טענץ און פון ה' פויזישים — דעם לייטער פון מוזיקאלישען טייל.

סטודענטען פון פאליטעכניקום
בײ דזשענעראל מאטארס.

די טעג האבען עטליכע און צוואנציג סטודענטען פון ווארשעווער פאליטעכניקום, אונטער דער לייטונג פון פראפעסאר איגוש. טיילאר בעזוכט די ערשטע אין פוילען מאנטאזש-פאבריק פון אויטאמאבילען, וואס איז געגרינדעט געווארען דורך דער פירמע „דזשענעראל מאטארס אין פוילען".

די אנטיילנעהמער פון אויספלוג האט בעגריסט דער רעקלאמע-שעף ה' יאקטאן. די געסט האבען בעזוכט אלע אפטיילונגען פון פראצעס פון מאנטירען פאסאזשיר- און לאסט-שעווערע עטע, דהיינו: סערטאזש פון מאטעריאל און פערטיילונג אין די פערשידענע פראדוקציאנס-אפטיילונגען, אפטיילונג פון בויען קאראסעריעס, טאפעצירער-אפטייל, אפטיילונגען צו מאנטירען די אונטערטיילען פון אויטאס, אזוי ווי אויך אלע סובאפטיילונגען פון מאנטאזש, ווי עלעקטרישע צונד-סיסטעמען פון די מעטאלענע טיילען, וואשען פון די קאראסעריעס, גרונטירען און מאלען נאכ'ן סיסטעם פון דוקא פאלירע, אײנשטעלונג פון מאטארען, ספעציעלער אפאראט צו פארשען די מארקאטען א. א. וו.

בעת'ן בעזוך האבען די געסט בעקומען אינפארמאציעס דורך א טעכניקער פון דזשענעראל מאטארס, די אויסגעצייכנעטע אמעריקאנישע ארגאניזאציע, וואס איז צוגעפאסט צו די פוילישע בעדינגונגען, האט געמאכט אויף די בעזוכער זעהר א גוטע אײנדרוק, א בעווייז, איז, וואס פראפ. טיילאר האט אנגעזאגט א רייה וויזיטען פון די פאליטעכניקום-סטודענטען בײ דזשענעראל-מאטארס.

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער-שוואכע קראנקהייטען. הייזונג מיט קווארץ-לאמפע (האנוי אויטאפאל)
נעהמט אן פון 8–10 און פון 5–8 אוונד.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
פעטריקאווער 10, טעל. 31-86
נעהמט אן פון 8–9½ פריה און פון 3½–4½ נאכמ.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע.
האט זיך איבערגעצויגען אויף אנדזשעיא 5
נעהמט אן פון 8 – 10 פריה און פון 5–9 אין אוועגד.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. ALBERT GOTLIB
פיעטריקאווער 26, טעל. 77-50
אקושער און פרויען = קראנקהייטען
נעהמט אן פון 4 ביז 7 אין אווענד.
2617

LEKARZ DENTYSTA צאהן-ארצט
St. GELBERG
אנדזשעיא 15, טעל. 31-08.
היילט גאנץ שמערצלאז פאר-צייהן. און מויל-קראנקהייטען, צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע צייהן.
נעהמט אן פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט.
בושעושינער 11, טעלעפאן 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר וואלינסקי נאז, האלז, אויערן קר.	4—5
ד"ר פערשנער קינדער קראנקהייטען	11-9 3-4½
ד"ר שיממאן אינערליכע קראנקהייטען	11—1
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכטס-קר.	12½—1½
ד"ר שמירגעלד נערווען און געמיטס קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקהייטען	12½—½
ד"ר עליאסבערג כירורגישע קראנקה.	1—2
ד"ר בערגמאן פרויען און געבורטס-הילף	4—5

ספעציעל-פראצעס, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א. א. ווי פעקען-שמערען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג אינ-שפריצונגען, מאסאזש, עלעקטריזאציע, אפעראציעס, אויך — אין לאבאראטאריום ווערען... וועלכע אנאליזען, ווי אויך פלאמבען און גלאס... געגען שקארלאטין.

ד"ר פיזשיץ זכי סטאמאטאלאג צאהן-ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע צייהן, קאראנען, פלאמבען א. ד. ג.

די לעטשניצע איז אויך שבת אפען.

געגען בעלוינונג.
איך בעט אפצוגעבען דעם קאטיק-ערמעל, וואס איז פערלוירען געווארען אויף א"ט-שטאט בײ ה קערשנער, בושעושינער 21
2619

א פראטעסט
אויף 100 זל. איז פערלוירען געגאנגען, אויכשט. מאשקאוויטש פון קוטנא, ארדרע קאפעלוש. אפצוגעבען בײ י. פרישמאן, פעטריקאווער 17.
3220

האט רחמנות!
נעהענדיג דינסטאג פון 5 ביז 7 אוו. איבער דער פעטריקאווער פון נום' 28 ביז פאלגרניאווא, האב איך פערלוירען 50 זלאטעס. איך בעט דעם ערליכען געפינער רחמנות צו האבען אויף א ארימע ארם ה. וועלכעס דאס איז מיין גאנץ פערמעגען און אפצוגעבען די 50 זל. געגען בעלוינונג אין ארם. „נייער פאלקסבלאט".

א יונגעל
פון אנשטענדיגע עלטערן ווערט געזוכט בײ טשערנילאווסקי, ווסכאדניא 72,
פראגט, ערשטער שטאק.

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11.
טעל. 34-72
נעהמט אן פון 6–8 אווענד.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט און וועגערישע קראנקהייטען און ליבע-שוואך אינגאס.
נעהמט אן פון 4—7 אין אווענד
צוריקגעקערט

לעכער מאשינאווא
ווערען אנגענומען אויסצוגייהען צו ביליגע פרייזען בײ ג. נארדמאן
29 צעגעלניאנא 29

ביטשריפט-ביורא
האכבערג פאנסקא 1
טעל. 36-77
ערלעדיגט אלע ארט געריכטליכע און שטייער-ענגעלעגענהייטען אין אלע אמטען אויך אויף לאדזער וואיעוואדזשאפט רעיעל און פינסטליך.
בעמערקונג: וועגען פערשידענע שטייער-פראגען נעהם איך פערזענליך אן צווישען 5–6 נאכמיטאג.
כ'קויף אויס פאטענטען אויפ'ן יאהר 1929.

אל תתהלל ביום מחר!!
כי לא תדע מה ילד יום.
לייג נישט אפ אויף מארגען
נאר, אז דו דארפסט ערלעדיגען סאנדאווע זאכען זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא
פעטריקאווער 17 דורכגאנג זאכאדניא 52
וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אוסטאוו אלערליי ביטעס, קלאווזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט א ן פוילען, אפעלאציעס ציווילע און קארנע אפאזיציעס, ארוואלאניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אורזשאנד-ראזיעמטשי, וועגען פעטער אין קאמיסאריאט-רזשאנדו און אלע פאליציי-בעצירקען, אקטען אינטערציזיעס, אקטע דאראוויזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות-אקטען.
מיט אכטונג
י. מאנעלא רעכט-קאנסולענט.

PORADNIA
WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען, קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
— — — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — — —
פון 11 ביז 12 בײטאג און פון 2 ביז 3 נאכמיטאג נעהמט אן א פרוי-דאקטאר גור קינדער און פרויען.
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— — בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען. — —
וויזיט 3 זל.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 26-87
ספעציעל ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעהמט אן פון 8–10 פריה, 12–2 נ.מ. און פון 4–8 אוו.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od poniedziałku, dnia 17-go do poniedziałku, dnia 31 grudnia 1928 r. wł.
Program świąteczny!
Dla młodzieży i dorosłych:
„SZALEŃCY"
Dramat w 10 aktach z cyklu „My pierwsza Brygada"
W rolach głównych: Irena Gawęcka, Marjan Czauski, Jerzy Kobusz, Al. Starża, Bolesław Szczurkiewicz, Marek Oróg.
Następny program: „SERCE"

Kino „SŁOŃCE" Napiórkowskiego 42.
היינט און פאלגענדע טעג!
פון דינסטאג דעם 18 ביז זונטאג דעם 23 דעצ. ד. י.
גרויסע פרעמיערע! דאס גרעסטע פילם מייסטערווערק, דאס וואונדער פון דער פילם-קונסט א. נ.:
„זון-אויפגאנג" (WSCHÓD SŁOŃCA)
אין דער הויפטראלע George O'brien און אנד.
אנהויב פון די סעאנסען 5, 7 און 9 אווענד.
שבת, זונטאג און יום-טוב 3, 5, 7 און 9 אווענד.
בעמ.: פון 1–3 נאכמ. זענען אלע פלעצער צו 40 גר.

לעטשניצע פון דאקטוירים הספעציאליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טע. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	10—11 5—6 6—7
ד"ר רוזשאנער	הויט און געשלעכטס קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	1—2 6—7
ד"ר יונטאב	נערווען קראנקהייטען	12—2
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—12 4—6
ד"ר שפירא	פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5—6
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייט.	4-5 און 1—2
ד"ר ווינבערג	אינ. הערץ, לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר טויבפל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענסקי	צאהן-ארצט	3—7
ג. ראוס	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-בעהאנדלונג, פלאמבירונגען, קראנען, פלאמבען א. א. וו.
בײ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט
ארבייט אין הויט קראנקהייטען פון קאפ (פאוו) ... רענטגען-בעשטראהלונג, פאר בעשטראהלונג און ... קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, ... קורס פאר ... פון 4–5 ...
די לעטשניצע איז אויך אפען ...
וויזיט אין דער שטאט.
ערצטליך-קאסמעטיש. קאבינעט
ד"ר. מ. מארקוס נעהמט אן פון 5–7 אווענד

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט צושטעלען; 6 זל. א חודש אויף דער פראווינץ – 6 א חודש; אין אויסלאנד פיס 30 פראנק. פראנצ. פייערער.
פאר'ן אינהאלט און שפראך די געבעטענע ... קען די רעדאקציע נישט פאראנטווארטליך ... זיין. ...

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—15 גר., אין טעקסט—40, נאך'ן טעקסט—1 ... ערב ... 20 גר. ... 60 ... 16 ... 100 פראצ. ... 10 גר. ...

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21.